

Academia Bârlădeană

Anul XIX, 4 (49), Trim. IV, 2012

Revistă editată de Societatea literar-culturală „Academia Bârlădeană”

Președinte de onoare: C.D. Zeletin ● Președinte: Elena Monu

„Academia Bârlădeană se pregătește de centenar !”

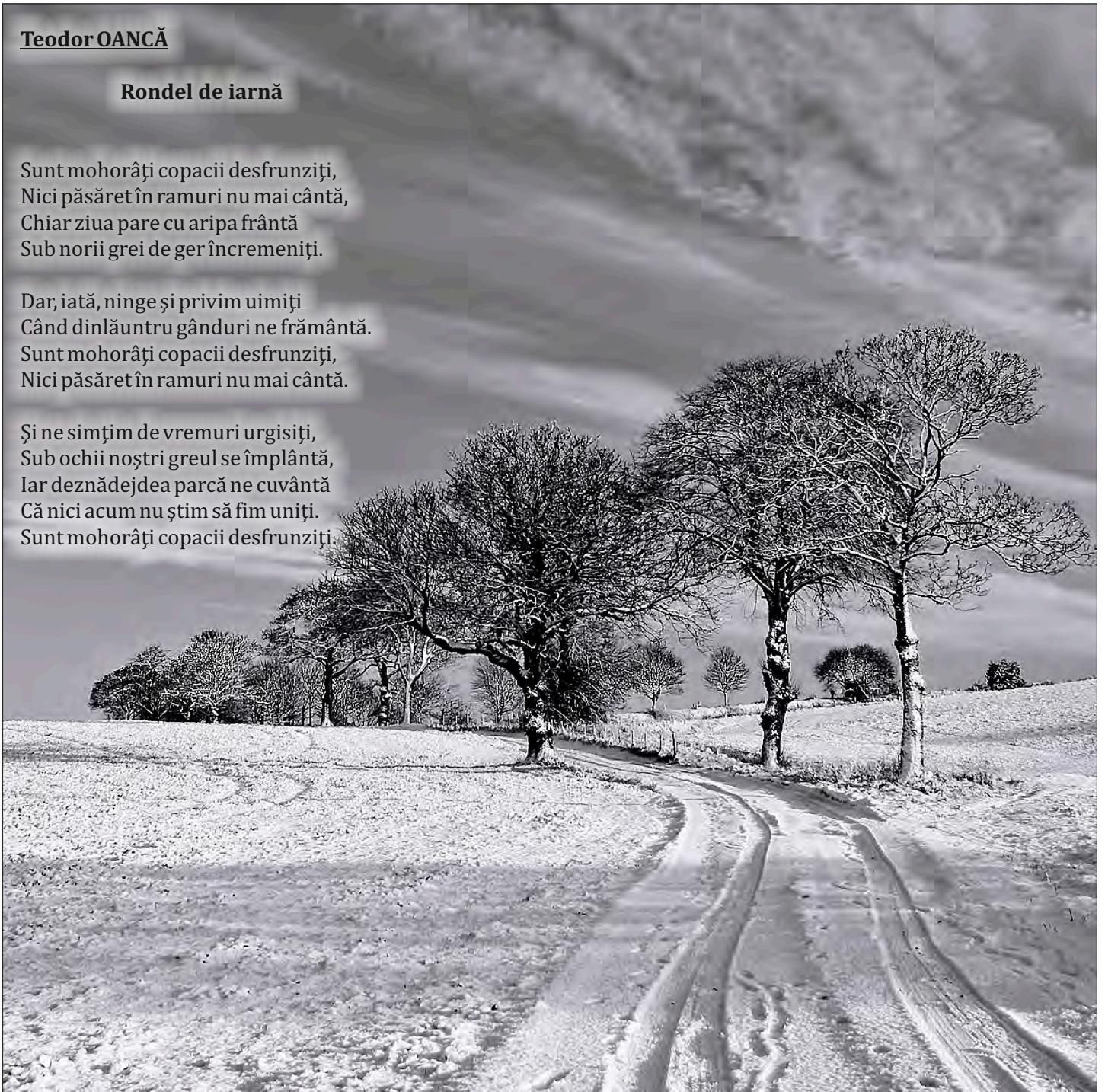
Teodor OANCĂ

Rondel de iarnă

Sunt mohorâți copacii desfrunziți,
Nici păsăret în ramuri nu mai cântă,
Chiar ziua pare cu aripa frântă
Sub norii grei de ger încremeniți.

Dar, iată, ninge și privim uimiți
Când dinlăuntru gânduri ne frământă.
Sunt mohorâți copacii desfrunziți,
Nici păsăret în ramuri nu mai cântă.

Și ne simțim de vremuri urgisiți,
Sub ochii noștri greul se împlântă,
Iar deznădejdea parcă ne cuvântă
Că nici acum nu știm să fim uniți.
Sunt mohorâți copacii desfrunziți

Din viața „Academiei”

* 19 august 2012: La tradiționala Sărbătoare a satului Ivesti, jud. Vaslui, Academia Bârlădeană, prin Elena Monu, președinte, a dăruit bibliotecii comunei, reprezentată de Mariana Cazan, colecția revistei „Magazin istoric” din perioada 1967-2010.

* Pe data de 8 septembrie 2012, „Sfânta Maria”, membri ai Academiei Bârlădene au participat la sărbătoarea satului Ciocani, la invitația primarului Ionel Munteanu, iar președinta Societății culturale, prof. Dr. Elena Monu, a făcut o donație de carte.

* 17 septembrie 2012: S-a marcat momentul redenumirii frontispiciului noului local: Școala Gimnazială „Teodor Medeleanu”. Nu doar rezonanța acestui nume, ci și evenimentul

Larisa Ignat, Elena Monu, Roxana Galan Oprișan

au atras personalități locale, bârlădene sau ieșene.

Într-o atmosferă emoționantă, oaspeții au fost întâmpinați de elevi îmbrăcați în costume populare, care au oferit pâinea și sarea tradițională.

Au descins în curtea școlii: Gabriela Plăcintă, inspector

general al I.S.J. Vaslui, prof. dr. Elena Monu, președinte al „Academia Bârlădeană”, profesor Cicerone Medeleanu, fiul celui care a dat noul nume al școlii, împreună cu familia sa din Iași, primarul comunei, Ionel Munteanu, foști profesori ai școlii, Eugenia și Dumitru Alexandru, fii ai satului reveniți special pentru eveniment.

După slujba de sfințire a școlii ținută de preotul paroh, Corneliu Popa și prof. preot Filimon Mihai, a luat cuvântul prof. Gabriela Plăcintă, vorbind despre rolul pe care-l are educația și subliniind că numele unui dascăl local dat unei școli nu poate să treacă neobservat.

Profesor Florina Nanea, directorul școlii, a adresat mulțumiri tuturor celor prezenți.

Primarul Ionel Munteanu a vorbit din partea comunității

locale cuvinte pline de considerație față de oaspeții prezenți.

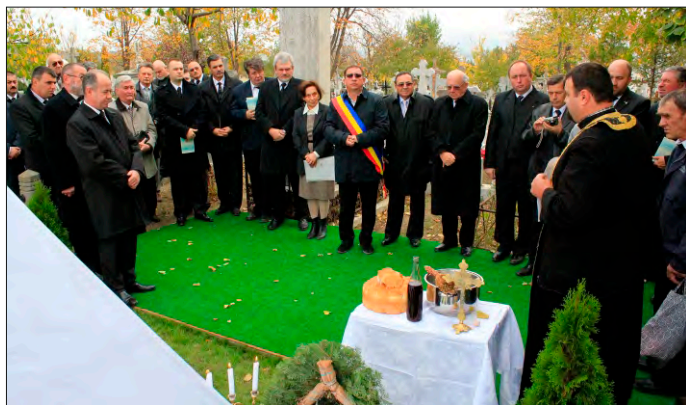
În sala de protocol a școlii, Cicerone Medeleanu, autorul a două monografii ale satului Ciocani, a făcut o prezentare susținută de imagini, a vieții și activității tatălui său, învățătorul Teodor Medeleanu. Într-o atmosferă destinsă și distinsă, au fost anunțate două donații de carte: din partea domnului Medeleanu și din partea „Academiei Bârlădene”, peste 170 de volume, înregistrate și îngrijite de prof. Galan-Oprișan Roxana.

În intervenția ei, Elena Monu a făcut o scurtă istorie a denumirii satului și a prezentat o sumară genealogie a numelor de marcă având legături cu satul Ciocani.

Deși vremile nu sunt propice, ambientul reînviat tuturor speranța că educația e singura șansă a celor mai mulți dintre copiii care trăiesc în acest mediu.

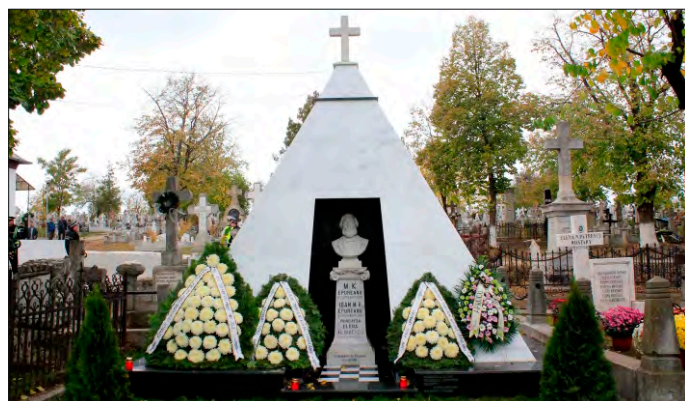
* 29 septembrie 2012: La sediul Academiei Bârlădene, în cadrul reuniunii curente, au fost lansate volumele reputatului eminescolog, critic și istoric literar Theodor Codreanu: *Cezar Ivănescu – transmodernul*, apărut la Editura Princeps din Iași, 2011 și *Valori din două veacuri*, editura Axis Libri, Galați, 2012. Cărțile au fost prezentate de prof. Lina Codreanu și de autor. Au mai avut intervenții: Petruș Andrei, Gruia Novac, Valeriu Arnăutu, Elena Popoiu, Veronica Daraban. În continuare, Elena Monu și Mândița Coloșenco au prezentat numărul 3 (48) al revistei „Academia Bârlădeană”.

* 27 octombrie 2012: La monumentul funerar al familiei Costache Epureanu aflat în cimitirul „Eternitatea” din Bârlad, Asociația „Manolache Costache Epureanu” a organizat un eveniment cu totul inedit, dedicat memoriei patronului său spiritual. Cu acest prilej, a fost reînălțat și sfințit monumentul, restaurat în forma sa inițială, din inițiativa și cu fondurile

Asociației. Monumentul s-a făcut în intervalul 1903-1910, la comanda prinților Emanuel și Anton Bibescu, nepoții de fiică, Elena, ai lui Manolache Costache Epureanu.

Construit în formă de piramidă, placat cu marmură albă, monumentul funerar are în interior un soclu deasupra căruia se

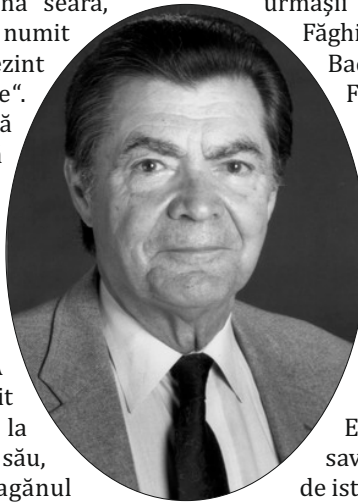
Alina BOGHICEANU

„Dacă aș fi respirat în preajma lui Pasteur, nu aș fi fost impresionat mai mult”

Interviu cu **prof. dr. C. D. Zeletin**, scriitor, membru titular al Academiei de Științe Medicale, președintele Societății Medicilor Scriitori și Publiciști din România

– Domnule profesor, după câte știi, cunoașteți bine și „pe viu” biografia marelui savant, **George Emil Palade**, primul român laureat al Premiului Nobel (1974) pentru medicină, și familia sa – din care faceți parte. Care sunt prima dvs. amintire și, firește, primele impresii pe care vi le-a făcut?

– Aveam șase sau șapte ani, deci în 1941 sau 1942, acasă în Burdusacii mei natali din fostul județ Tecuci, astăzi județul Bacău, când, într-o seară, mai exact *entre chien et loup*, cum spune francezul, adică atunci când începi să nu mai deslușești bine, cineva bătu într-o scândură a gardului dinspre hudiță, nu în poarta de la drum, cum ar fi fost firesc. Bunica Natalia trebăluia pe acolo și eu pe lângă ea. Un tânăr chipeș, înalt, cu un fel de a vorbi luminos și apăsător, se recomandă: „Bună seara, doamnă! Numele meu este Traian Bocioacă. Sunt numit învățător la Burdusaci și aș vrea să mă prezint domnului director Constantin Dimoftache”. Perspicace, bunică-mea își dădu seama, chiar dacă nu-l vedea clar, că tânărul de după șipci nu știe că bunicul se pensionase de șase ani. Pe deasupra, îl recunosc după timbru. „Măi, măi, da' mata n' ai fi cumva Gigi Palade?” „Te pomenești că m-ai nimerit! Sărut mâna, mătușică Natalia, da' iscusită ureche ți-a mai dat Dumnezeu!” Era, bineînțeles, fiul fratelui ei, Emil, George Emil („Gigi”), viitorul laureat al Premiului Nobel... A stat la noi și la Șendreștii de peste dealul împădurit de la est vreo săptămână, iar șotii făcea și la Burdusaci și la Șendrești, la cealaltă soră a tatălui său, Lucreția Mihalache, în sătucul Văratici, leagănul tutovean al Pălădeștilor... Am amintiri și dinaintea acestui episod, dar nu știu dacă nu cumva ele se confundă în reprezentările mele cu elemente din povestirile de familie. Primele mele impresii? Era voios, foarte frumos, nu foarte apropiat, înzestrat cu un simț particular al plasticității limbii. Părea că își înfrânează permanent exuberanța nativă, impresie pe care mi-a lăsat-o toată viața. Când, în 1945, am plecat la Bărlad, elev al prestigiosului liceu „Gheorghe Roșca Codreanu”, printre cele câteva cărți luate cu mine a fost și „Povestea vorbei” de Anton Pann, apărută în 1943 la Casa Școalelor, cu excelentele desene ale lui Athanasie Demian, creator al unui stil propriu în arta desenului, folosit din plin în cărțile lui de către muzicologul George Breazu și de revista „Gândirea” de la Cluj, al cărei unul dintre fondatori era. Îmi aduc perfect aminte cum, citind-o, mă opream uneori, spunându-i fratelui meu, Paul: „Uite, expresia asta am auzit-o la unchiul George!”. Îl moștenise, în această privință, pe tatăl său, Emil Palade, căruia noi îi spuneam *moș Nicu*, fratele bunicii Natalia, deoarece numele de botez îi era Ioan. Existența unchiului George, chiar dacă nu mai era în țară, a fost de-a lungul vieții mele un reper înalt, mai ales în privința minții lui de o acuitate mare și de un echilibru perfect, a vieții devotate complet științei și, deci, a descoperirilor lui epocale, fundamente ale biologiei celulare lăsate în urmă. Eu sunt unul dintre admiratorii lui. Am avut de timpuriu revelația geniului său. Nimeni, niciunde și nicicând, nu mi-ar fi transmis mai bine inefabilul pe care îl presupune geniul. Dacă aș fi respirat în preajma lui Pasteur, n-aș fi fost impresionat mai mult.

– În cartea de interviuri cu George Emil Palade, realizate de Radu Iftimovici la San Diego, am dat peste următorul răspuns al savantului la întrebarea privitoare la rădăcinile familiei: „Eu le știu, dar cred că le știu mai amănunțit nepotul meu de la București, prof. dr. Constantin Dimoftache, alias poetul C. D. Zeletin. El s-a ocupat de arborele genealogic al familiei. Te sfătuiesc să-l contactezi”. Vă rog, domnule profesor, să precizați care sunt aceste rădăcini și unde se află ele în configurația provinciilor României.

– Urmând unor cercetări personale de arhivă, care s-au întins, intermitent, de-a lungul întregii mele vieți, cred că, pe linie paternă, primul strămoș este Șandru, pârcălab de Roman, atestat documentar ca trăitor prin anii 1528–1546. Printre urmașii acestuia, care au preluat în timp patronimul Făghian (de unde și satul Făghieni, astăzi în județul Bacău), la a șaptea descendență o aflăm pe Safta Făghian, căsătorită în 1790 cu Lupu Palade. Răzeș înstărit, el a migrat în acest sat din nordul fostului județ Tecuci, sat pierdut între codri și râpe, urcând din Cudalbii Covurluiului, astăzi în județul Galați. Fugea cu averile lui, prisaca mai întâi, din calea turcilor, dintr-un ținut plat, expus, în unul foarte felurit și ascuns între păduri. Safta Făghian și soțul ei Lupu Palade sunt străbunicii preotului Gheorghe Palade din cătunul Văratici, comuna Șendrești, județul Tutova (astăzi în județul Bacău), bunicul lui George Emil Palade. Deci, strămoșii dinspre tată ai savantului au fost răzeși bogați. De altfel, mare iubitor de istorie, George Emil Palade a fost interesat o viață de problema răzășească. Într-o scrisoare pe care mi-a adresat-o târziu, la 3 februarie 2003, găsesc următorul pasaj: „Răzeșiile din Țara de Jos marchează extinderea teritoriului Moldovei spre Țara de Jos fără operații militare. Miron Costin, spre sfârșitul secolului șaptesprezece, a achiziționat multe răzășii din Țara de Jos”. Într-adevăr, una dintre ele se afla în aria Burdusacilor mei natali, care înglobau și satul Oprișești, cu moșia fraților preot Ioan și general doctor Traian Mironescu, în vechime cumpărată de la Ioniță Costin, foarte cultivatul fiu al cronicarului. Șendreștii Pălădeștilor se află la aproximativ 5 km la răsărit de Oprișești... Trebuie, de asemenea, reținut faptul că Pălădeștii de care vorbesc erau români și nu greci (paharnicul Costandin Sion, în *Arhondologia* lui, vorbește de alți Palade). Ei și-au luat numele de la Paladie, sfânt celebrat de biserica ortodoxă la 28 ianuarie, împreună cu Efrem Sirul, autor al triadei de metehne, minunat alăturate (chiar în sensul psihologiei de nuanță medicală), în tulburătoarea lui rugăciune: „Doamne și stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijei de multe și al grăirii în deșert nu mi-l da mie!”. În privința mamei lui George Emil Palade, născută Cantemir, ea coboară pe linie maternă dintr-un bogat boier din Câmpulung Muscel, patriarhalul Ion Ciolan, căruia Ion Negulici i-a pictat portretul. Tatăl ei, Ioan Cantemir, institutor, descinde din Ion Mateiaș (sau Matei, sau Mateescu sau Cantemir), transilvănean învățat, revoluționar de la 1848, urmărit și osândit la moarte de unguri, motiv pentru care a trecut munții cu turmele de oi, pe la Cheia, și s-a stabilit în satul Scurtești, în ținutul Buzăului.

– Ar fi foarte potrivit să ne spuneți, în hățșul genealogic al acestei familii, care sunt intersecțiile în care s-au ivit personalități distincte dedicate trăirii cărturărești, artistice ori spirituale...

– Sunt mai multe: profesori și juriști, medici și scriitori, preoți și chiar un episcop, mare teolog și compozitor de muzică bizantină, un tenor de notorietate europeană (*Scala*) etc. Mă opresc însă numai la bunicul dinspre tată al savantului, preotul Gheorghe Palade (1854–1928). Născut la Făghieni și rămas orfan de mamă, a fost luat de mic de unchiul său, călugărul Gherman Palade, starețul Mănăstirii Răchitoasa, și crescut în mediul destoiniciilor gospodărești ale călugărilor acestei mănăstiri, cea mai bogată din Moldova (avea peste 50 de moșii presărate până la Nistru), decăzută însă după reformele drastice ale domnitorului Alexandru Ioan Cuza și după retragerea ierarhilor greci spoliatori în urma secularizării. Tânărul Gheorghieș Palade a crescut însă în mediul de puritate morală și elevație spirituală întronat cu rigoare de starețul Gherman Palade, care a avut grijă să-și trimită nepotul să urmeze Seminarul de la Roman. După absolvire, tot unchiul său l-a îndreptat spre Mănăstirea (fără călugări) de la Șendrești, plasa Pereschiv, ținutul Tutovei, unde s-a căsătorit și a avut mai mulți copii. E interesant, ba chiar important, să menționez faptul că Mănăstirea Răchitoasa patrona, pe lângă Mănăstirea de la Șendrești, și schitul Fătăciuni, la 3 km sud de Șendreștii părintelui Gheorghe Palade, schit izolat între dealuri împădurite (pe atunci!). E foarte grăitor faptul că, încă din anul 1741, exista aici o legătură de cărți bisericești. Schitul a fost ars de tătari în două rânduri și refăcut în 1752 și în 1865, dar a dispărut apoi. Există pe lângă schit și o școală pentru copiii satului, avându-l dascăl pe ieromonahul Inochentie Pocrovanu: alt fapt demn de amintit. Preotul Gheorghe Palade purta părul împletit la spate într-o coadă, era sobru, blând, profund credincios și moral, cu un apreciabil simț al măsurii, devotat bisericii și gospodar destoinic. Sensibil într-ale cărturăriei și extrem de corect, răspunde, din singurătatea lui, *Chestionarului lingvistic* al lui Bogdan Petriceicu Hasdeu. Prețuit de episcopul Iacov Antonovici al Hușilor, istoric, epigrafist, membru de onoare al Academiei Române, îi găsim numele imprimat în lista abonaților la cele cinci masive volume ale *Documentelor bărlădene* ale episcopului cărturar, ceea ce indică interesele intelectuale ale preotului de la Șendrești. Târziu, la 10 iulie 1921, după ce copiii săi terminaseră de mult studiile secundare și, după caz, pe cele universitare, deci scăpase de marile griji de tată, apăsător totuși de amintirea eforturilor supraomenești de a-și fi dus, dintr-un sătuc presărat în jurul unei râpe împădurite, am numit Văraticii Șendreștilor, copiii în orașele din jur, parcurgând cu trăsura ori căruța distanțe foarte mari, îl găsim semnând *Memoriul* redactat la Bârlad de profesorul și poetul George Tutoveanu (1872–1957) și trimis Ministerului Instrucțiunii Publice, prin care se solicita înființarea unui liceu teoretic de fete în Bârlad. Răspunsul, pozitiv, a venit repede, după trei săptămâni – o, *tempora!* Dintre copiii părintelui Gh. Palade, ultima, bunica mea, Natalia, urmasă, în urmă cu 20 de ani, pensionul particular din Bârlad al Nathaliei Drouhet, născută Olivari, mama celebrului comparatist, profesorul Charles Drouhet de la Universitatea din București. Părintele Palade, să zicem, „își luase grija”. Și totuși...

– *Precizați succint, vă rog, însușirile temperamentale și caracterologice ale părinților savantului.*

– Încep cu tatăl, Emil Palade, profesor de filosofie și pedagogie la Școala Normală din Buzău. Și deștept și inteligent – noțiuni diferite totuși, atâta vreme cât există oameni inteligenți care nu sunt deștepți... Deșteptăciunea e inteligența trează la apelurile, potențiale ori exprimate, ale ambianței, ale clipei prezente. Fiica lui, doctorița Constanța Palade, obișnuia să spună, nu fără a sublinia din ochi nuanța hiperbolică: „Tata e cel mai inteligent om din lume!”. Alteori spunea: „Tata e cel mai deștept om din lume!”. În amândouă formulările avea dreptate.

Foarte cultivat, ușor ironic, *causeur*, însă puțin dispus la destăinuire, era înzestrat cu un nemaipomenit talent la îndeletnicirile practice: tâmplărie, tapițerie, croitorie, artă culinară – tot ce voiai! Evident, la modul profesionist. Pe toate le făcea fără cusur și cu foarte mare plăcere. Îngemănarea dintre inteligență și aplicațiile practice i-a moștenit-o fiul George. Și să nu uit încă o însușire a minții: pătrunderea lesne în miezul lucrurilor. Mama, Constanța Palade, născută Cantemir, a fost institutoare. Foarte frumoasă, foarte elegantă până la adânci bătrâneți, nu prea îndemânatică, ba chiar lipsită de simț practic, plutea peste realități, capricioasă și, în consecință, uneori impredictibilă. Se baza pe sotul care o adora. Aș putea spune, cu mâna pe inimă, că atârna de el, probă că, atunci când el a murit (1952), s-a îmbolnăvit sufletește grav, nu se mai regăsea pe ea însăși, până la a nu mai putea vorbi. Nu era glumă sau capriciu: nu și-a revenit decât după aplicarea de șocuri electrice. Moș Emil și tanti Tanți alcătuiau o unitate a două personalități strict antinomice. Pe mine mă iubea mult, dar și în amintirea faptului că moș Emil a insistat ca eu să urmez, în acele vremuri grele, Facultatea de Medicină, mai mult practică și mai puțin imaginativă, asigurându-mă că prin această alegere pot să mă consacru și scrisului artistic. Moș Emil era un spirit pozitivist, atent la realități, iubitor de logică și ordine, tanti Tanți trăia într-o lume ideală, proteică, oarecum imaginată. Era ca o mireasmă a unor realități fără de care, totuși, nu putea trăi.

– *Dar cele două surori ale lui George Emil Palade?*

– Sora mai mare, Adriana (1911–2002), numită în familie Adina și Ady, profesoară de istorie și geografie, a fost pentru mine – și cred că era pentru toți – o minune! Foarte frumoasă, cu o noblețe a figurii cum rar am întâlnit, sobră, restrictivă, foarte cenzurată, cu o vagă tristețe în figură, pe care i-o bănuiam fără să fiu sigur că există, cu o decentă, o modestie, cu un bun-simț și cu simțul măsurii emblematice, absolut în afara oricărei ostentații. Era o ființă profundă și de reazem, deosebit de cultivată. Noi, toți trei frații, am iubit-o foarte mult și regret că nu mi-am forțat mintea spre a găsi cel mai subtil mijloc – dacă ar fi putut exista pentru exigența și discreția ei – de a i-o fi mărturisit. Constanța, numită Cim, sora cea mică (n. 1920), trăitoare astăzi, la bătrânețe, în SUA, a fost unul dintre medicii pediatri renumiți din București, lucrând multă vreme la Spitalul de Copii Caraiman. Interesată cu deosebire în leucemii, a studiat la Paris cu unul din cei mai reputați specialiști în acest grup de maladii foarte serioase, profesorul Jean Bernard. A fost o doctoriță bravă. Curajul terapeutic și, în consecință, originalitatea gândirii au caracterizat-o. Cunosc nu puține cazuri grave când, trecând peste confortul stereotipurilor, chiar dacă acestea erau asigurate de erudiție terapeutică în problemă, cutezanța doctoriței Cim Palade a scos bolnavi din neant, i-a tras cu un braț puternic din alunecarea în prăpastia finală. Acești foști copii bolnavi sunt astăzi părinți sau bunici. Zilele trecute chiar, un sexagenar îmi spunea: „Existența mea este opera doamnei doctor Cim Palade”.

(“Viața medicală”, nr. 38 (1184), anul XXIV, 21 septembrie 2012, p. 1-2. Rubrică specială consacrată savantului **George Emil Palade**, de la nașterea căruia s-au împlinit, la 19 noiembrie, o sută de ani.)

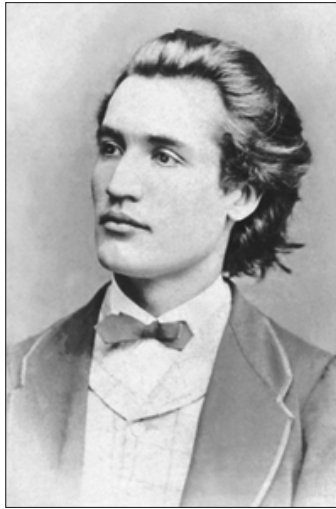
EMINESCU ÎN POLITICĂ*

Nu. Orice mi-ar spune „restauratorii” lui Eminescu după metopele manuscriselor lui, - n'a intrat el, de bună-voe, în războiul politic – ci prietenii și împrejurările l-au tras. Nu învinovățesc pe nimeni. E o copilărie să construiești istorie cu *poate* și cu *dacă*. Lucrurile s'au petrecut cum foarte firesc era să se petreacă. Pentru moment țara n'avea ce face c'un poet așa de mare. Cam asta se întâmplă pretutindeni cu poezii aceștia mari. Și nici nu poate fi altfel. După ce că vin așa de rar, apoi, și când vin, cad așa de *fără de veste*, și sunt așa de incozi, Doamne iartă-mă, că de multe ori oamenii mari, cari și-au ocupat din timp locurile lor de oameni mari, se uită c'un sentiment de adevărată compătimire la câte-un astfel de musafir nepoftit și, plictisiți că nu-l pot *caza*, au aerul de a se întreba: Ce naiba să facem noi cu asta? N'avem destule pe cap? Să mai purtăm acum și grija lui...

Drept e că Eminescu ne-a sosit într'o vreme de mari prefaceri, când noi construim de zor căzărmi și gări, dela un capăt la altul al țării. În zgomotul ciocanelor și al grinzilor de fier s'ar fi putut întâmpla foarte bine să nu-l auzim de loc, - să nu-l audă nimeni în toată vremea cât a trăit printre noi. Și e o mare fericire că l-am putut auzi. S'a ridicat întâi d. Maiorescu și ne-a spus: „Ascultați ce frumos cântă glasul acesta nou!” Ș'am ascultat cu drag. Ni se părea că trecutul țării noastre și toate durerile și speranțele neamului nostru vorbesc prin gura trimisului acestuia. Și în adevăr c'asa era. Dar un singur minut nu ne-am întrebat: Omul acesta își are el vr'un rost, vr'un căpătâiu pe lumea asta? Unde trăiește? Cu ce mijloace? Nimeni nu s-a gândit la așa ceva. Cum era să ne gândim? Ne întrebăm noi vre-odată unde doarme privighetoarea din teiul dimineților noastre de Maiu...

Și pe urmă noi eram așa de ocupați cu lucruri serioase! S'a întâmplat deci ca, după multe învăluri, poetul să se găsească iarăș la o răspântie grea în drumul înserării lui așa de timpurii. – Voi, cari ați avut întotdeauna un adăpost sigur în viață, voi cari n'ați cunoscut amenințarea zilei de mâine, mai cumplită decât toate durerile zilei de azi, voi cari ați putut gândi în liniște la ce v'a fost drag vouă să gândiți – nu puteți înțelege chinurile, spaima până la nebunie și disperările acelei existențe precare, acelu grozav *coșmar* care a fost viața sărmanului nostru Eminescu!

Era ce să-l împingă, ș'a fost cine să-l tragă în vârtoarea luptelor politice. Femeccător prin strălucirea talentului lui, puternic prin cinstea, vasta cultură și adâncă lui iubire de țară și de neam, și, pe lângă acestea, prețios prin nobila-i dezinteresare de artist – cum nu era să fie căutat, ca iarba de leac, un asemenea om, de gazetele politice de pe-atunci? Nu era nici o revistă care să-i poată plăti o călătorie în stele. Dar ce ziar de partid nu i-ar fi poleit cu aur săgețile aruncate de el – cel mai temut arcaș – în tabăra dușmană! Înbrăcă deci armura conservatoare, care, oricum, era o îmbrăcămintă, și cel ce n'avea pe lume nici un căpătâiu își încordă arcul voinicește, și trase *cu patimă* de pe meterezele „Timpului” în rândurile *fraților* lui dela „Românul”. Acestea se petrec în anul de sânge 1877. Eminescu e în plină bărbăție a puterii lui creatoare. Cele

mai glorioase pagini în ziaristica română vor trebui să fie căutate în cei șase ani de „salahorie” ai marelui nostru poet, ani petrecuți fără vacanție și fără odihnă, în redacția ziarului „Timpul”, ani de mistuitoare muncă, de luptă cinstită până dincolo de hotarele puterilor lui, ani grozavi care au fost și cei din urmă ai amărăteii lui vieți pământeste. Ca orice fire de erou, Eminescu nu face socoteli. El își duce acolo tot sufletul lui curat, împodobit cu cele mai alese daruri, își dă aurul vieții lui - și'n schimb nu cere nimic și nu așteaptă nimic pentru el. Cum îl privesc cei pentru cari se luptă – îi este aproape indiferent. Unii se uită la el prin sticla unui monoclu și-i întorc spatele, ca unui „fichu drôle”, de câte ori își permite să-și ridice nasul din hârtiuțele lui și să s'amestece în discuții privitoare la istoria neamului românesc, pe care numai ei au dreptul s'o știe, - alții, foarte puțini aceștia, îl prețuiesc ca pe un om care aduce partidului servicii ce nu se pot plăti cu bani; și, doi sau trei de-abia, în tot partidul, cunosc în el pe marele cântăreț și profet al poporului nostru. Aceștia îl iubeau în adevăr. Dar și ei ce puteau face? Venia vara, plecau toți la aer curat și la odihnă, unde citiau cu entuziasm frumoasele articole ale neobositului Eminescu. El rămânea la post. Scria în fiecare zi un articol, traducea depeșile din străinătate, revedea informațiile și corespondențele, și adesea făcea singur toată corectura gazetei. Ideile conservatoare, filtrate prin sufletul lui de o profundă bunătate și de o

mare putere de înțelegere a rosturilor noastre, eșiau limpezi, atrăgătoare, pline de căldura și de tăria sufletului prin care treceau și mai ales de sinceritatea acea nobilă, pe care numai un poet mare poate s'o păstreze întregă în luptele lui. În toate luptele lui. El nu se gândia la *foloasele* biruinții, la strălucirile triumfului sau la bogăția trofeelor, cum nu se gândia nici la greutățile și primejdiile războiului. Era *poet* și se da tot – *se dăruia* tot. Dacă izbânda ideilor pentru cari lupta ar fi cerut jertfa unei vieți omenești – nimeni nu ar fi fost mai gata, mai cu bucurie dispus să-și dea viața lui, ca blândul Eminescu. De fapt nu și-a dat-o? N'a stat el neclintit șase ani de zile pe zidul fortăreței conservatoare de la „Timpul”, și n'a fost în toată vremea asta ținta tuturor săgeților înveninate din tabăra dușmană? S'a luptat până la cea din urmă licărire de gând, până când singur a simțit marele dezastru, care i-a smuls din inimă strigătul înfiorător al desnădejdei:

„Ah, organele-s sfărmate și maestrul e nebun!”

Trebuie să fie grozav sentimentul acesta al unui zeu al gândirii, care se vede amenințat în însuși atributul divinității lui! Să simți că mori nu e așa de trist, mai ales când n'ai trăit degeaba pe lumea asta, - poate fi chiar o descărcare, o pregătire plăcută pentru odihna de veci. Dar să simți că-ți pierzi mintea, că n'ai să mai fii stăpân pe gândurile tale, că tot felul de temeri și de vedenii urite au să năvălească'n sufletul tău și n'ai să le mai poți alunga – să vezi cum te'nvăluie întunericul și să știi *c'ai să trăiești* în mormântul acela de întuneric, ș'ai să te zbați și n'ai să mai poți eși de-acolo – iată ce trebuie să fie în adevăr culmea suferinții omenești! Și culmea aceasta o atinge Eminescu *la vârsta de treizeci și doi de ani*.

... „Mă simt atât de bătrân, atât de obosit, încât degeaba pun mâna pe condeiu să încerc a scrie ceva. Simt că nu mai pot, mă simt că am secat moralicește și că mi-ar trebui un lung, lung repaos, ca să-mi vin în fire. Și cu toate acestea, ca lucrătorii cei de rând din fabrici, un asemenea repaus nu-l pot avea nicăeri și la nimeni. Sunt strivit, nu mă mai regăsesc, și nu mă mai recunosc... Aștept telegramele Havas, ca să scriu iar, să scriu de meserie, scrie-mi-ar numele pe mormânt și n'aș mai fi ajuns să trăesc!” (Scria, din redacția „Timpului”, unui prieten).

Încă odată, nu putem învinovăți pe nimeni. Dar un cuvânt amar, de-ar fi să-l spunem, l-am spune *politicii* noastre. Ea a cerut și a primit dela Eminescu toată viața lui – o viață nobilă, curată, sfântă – lamură de bunătate și de lumină, cum n'a mai fost alta. A luat viața asta fragedă și a făcut cu ea ce-a vrut: suliță de împuns, trâmbiță de alarmă, scut de apărare, fașine, scară, târnăcop... tot ce-a vrut. Viața aceasta aparținea altei chemări. Ea era trimesă pe lume ca să creeze. Puterea asta o avea, și funcțiunea asta era a ei: să creeze lucruri înălțătoare și eterne. Și politica i-a spus: Pentru mine astea nu fac nici două parale. Mie să-mi torni articole frumoase, în cari o jumătate din oastea mea să fie ridicată în slăvi și cealaltă jumătate să fie cufundată în iad – asta e tot ce vreau să am de la tine. Și-a avut mai mult decât a vrut, - pentru simplul cuvânt că sufletele mari dau totdeauna mai mult decât se cere.

Ar putea trăi Eminescu. Ar fi azi om de șaiszeci de ani. Om în putere încă. Doar dușmani ar avea mai mulți. Noi nu l-am prețui mai mult. O, nu. Cu siguranță, nu. L-am întâlni pe stradă, am sta de vorbă cu el. Ne-ar plăcea să-l avem la petrecerile

noastre. Și încă nu l-am înțelege. Căci numai moartea-i desvălește pe oamenii aceștia, și-i arată cât au fost ei de mari.

Mă gândesc la sfiala lui de copil, mă gândesc pe de altă parte la lipsa de orice sfială a celor cari se'ndeasă morțiș la locuri pe cari nu le merită, și mă întreb: Ce-ar fi azi Eminescu?

Ar fi prim-redactor la „Epoca”, sau la „Conservatorul”. Atât, și nimic mai mult. Politica ar fi mai avut dela el o sumă de articole admirabile, pe cari mai târziu tot literatura ar fi trebuit să le culegă, pentru ca să se mai despăgubească de poeziile pe cari poetul n'ar fi avut vreme să i-le dea... Și încolo, nimic. Canon mai lung. Decepții mai multe. Iată ce-ar fi avut Eminescu dela politică, până'n cele din urmă.

Ah, țăranul nostru, când zice el: „politica”, și închide nițel dintr'un ochiu!... Toată istoria dureroasă a ticăloșiilor noastre e în acest cuvânt, astfel rostit.

* A. Vlahuță. DREPTATE. București, Editura Institutului de arte grafice „Flacăra”. Str. Câmpineanu, nr. 40; 1914, 251. S-a respectat întocmai ortografia timpului.

Rafael-Tudor LUPAȘCU

AMINTIRI CARE DOR

Amintirile ne răscolesc de obicei seara,
Dar nu toate sunt frumoase.
Trebuie să ducem cu noi și povara
Unor amintiri dureroase.

Ce bine-ar fi de s-ar putea
Să ne ferim din calea lor,
Din calea amintirilor care dor...

MI-E DOR DE EA

Mi-e tare dor de ea
Mi-e dor de copilăria mea,
Așa cum a fost
Cu bune sau cu rele,
Așa cum apare uneori
În visurile mele.

Îmi amintesc mereu de vremea
Când adormeam mângâiat de povești
Mi-e tare dor de ea.
Oare unde este copilăria mea?

Ce mult aș vrea să vină înapoi,

Să mai alerg desculț prin zăvoi.
Și să mă joc prin florile de-april,
Să mă răsfaț în parcuri și livezi
Și să alerg pe câmpurile verzi.

Să fiu din nou lângă bunica mea,
Mi-e tare dor,
Să mai ascult poveștile
Care curgeau din gura ei
Ca un izvor.

Iulian BOSTAN

IARNA LA DUNĂRE

A venit mult așteptată
Pe meleaguri moldovene
Cu zăpezi de altădată,
Așezate-n lungi troiene...

Teii fără-mbrăcăminte
Stau în urbe triști și goi,
Oare-și mai aduc aminte
C-a fost vară pe la noi ?

Boschetarii pe-nserate
Pe la blocuri dau ocholuri,
Și-apoi oasele-ngheteate
Le strecoară la subsoluri...

Doar la Dunăre pe mal
Domn Brătianu nu se teme ,
Nemișcat pe pedestal ,
Nici de vremuri, nici de vreme..

Și cum șade-acolo nins ,
Parcă-i stă pe umeri țara ,
Arătând cu brațu-ntins
Că-i departe... primăvara...

Gheorghe GRIGURCU

ION BUZDUGAN, UNUL DINTRE CEI DINTĂI MEMBRI AI ACADEMIEI BÂRLĂDENE

Un poet basarabean

A apărut recent, într-o a doua ediție, volumul de versuri *Miresme din stepă** al unui poet uitat, Ion Buzdugan (1887-1967), sub îngrijirea devotată a lui C. D. Zeletin, care l-a însoțit cu o prefață și cu o prezentare semnate de N. Iorga.

Ion Buzdugan: un mare basarabean. Militant pentru unirea Basarabiei cu patria-mamă, împlinită în 1918, prin votul Sfatului Țării, al cărui secretar a fost, acesta se cuvine privit azi sub două unghiuri. Negreșit, printr-unul patriotic, deoarece figura sa evocă idealul unionist al moldovenilor din stînga Prutului, vitregiți de istorie, aflați în momente de energetică afirmare la începutul secolului trecut ca și îndată după prăbușirea Uniunii Sovietice, dar la ora de față înfățișînd o stranie ambiguitate. Barzii-patrioți mai noi ai Basarabiei, în frunte cu Grigore Vieru, au pactizat, din păcate, cu naționalismul toxic al zelatorilor lui Ceaușescu. Comparabili oarecum cu ceea ce a reprezentat un Goga pentru Ardeal, Vieru și companiile săi deveneau mai puțin creditabili atunci cînd, pe de-o parte, se sumețeau împotriva ocupantului sovietic, dar, pe de alta, acceptau îmbrățișarea propagandiștilor de căpetenie ai aceluiași tip de regim din România. Am polemizat pe această temă cu regretatul Vieru, chiar în paginile României literare. Prețuindu-l mult ca poet, spre deosebire de unii confrăți dispuși a-l taxa drept depășit, provincial, etc., n-am ezitat a-i reproșa eroarea de tactică politică pe care a săvîrșit-o prin apropierea „fraternă” de un Adrian Păunescu ori de un Corneliu Vadim Tudor. Azi, obiectivul reîntregirii cu România pare a suferi în așanumita Republică Moldova (să nu uităm, ivită printr-un ucaz al lui Stalin) un reflux. Pe cînd masa populației se află încă în deruta unei îndochinări comuniste, cu caracter antiromânesc, ca și a unor presante dificultăți ale vieții de toate zilele care-i limitează orizontul, o parte din intelighenții locului optează pentru perpetuarea situației actuale, în numele unei „europenizări” încă suficient de vagă pentru Basarabia, care nu rezolvă marele rapt istoric început în 1812. Ca și cum n-ar fi existat, de pildă, precedentul unificării Germaniei! Preferă, ai domă politicienilor, o statalitate moldovenească, independentă de București, prielnică, se pare, unor cariere și avantaje personale... Să revenim însă la Ion Buzdugan. Versurile sale, plasate în timpul în care au fost așternute, vădesc, din punct de vedere literar, mai mult decît o agreabilă cursivitate, un tip de eleganță melancolică ce ne poate încă reține interesul. Constituie un document nu doar moral ci și liric. Găsim în ele ecouri firești din Goga, din Macedonski și Pillat, topite într-o pastă melodioasă, precum o complinire a discursului acestora cu un prețios acord venit de pe un meleag românesc mai urgent, în destule privințe, decît Ardealul: „În amurg, pe furiș mi-ai dat ochii,/ Ochi de cer și-nflorit liliac:/ Tu vîsleai, spintecînd negrul lac,/ Eu sorbeam crinii albelor rochii/ Și doi ochi, două-adîncuri de lac” (*Sub vraja trecutului*).

Nu lipsesc nici consonanțe bacoviene: „În toamnă, cînd cerul își plînge/ Mîhnirea, stropind chiparoșii,/ Prin parcul cu-aleile triste,/ Ca umbrele trec ofticoșii/ Flegmatici, tușind în batiste,/ Și scuipă petale de sînge,/ Ca purpurul frunzelor roșii” (*Toamna în parc*). O notă particulară întîlnim în expresia unui simțămînt campestru, al spațiilor largi de stepă, ale căror arome aspru-fragede insinuează un fior al infinitului: „Și-a lăsat amurgul trist catapiteasma/ Purpuriualbastru, de mătăsa fină,/ Cîmpul își revarsă, tîmîind mireasma/ De finețe coapte, cimbru și sulfînă.// Liniște și pace peste tot se cerne,/ Picurînd din cupa zării de-alabastru,/ Peste văi și dealuri noaptea își așterne/ Șalul de-ntuneric și de cer albastru” (*Noaptea în Bugeag*). Cum nu ne-ar putea emoționa și asemenea stihuri exhortative, adresate unei pasivități civice, care, iată, se prelungește peste fruntariile timpului istoric? „Va veni cu vremea iară,/ Voi, făuritori ai pînii,/ Peste plaiuri, peste țară,/ Să fiți pururea stăpînii!// De-or veni dușmani din puste,/ Din deșerturi, de departe,/ Nouri negri de locuste:/ Nistru-n valul lui să-i poarte!// Voi plugari, copii ai gliei,/ Apărînd a Țării vatră:/ Sub urgia vijeliei/ Stați ca munții cei de piatră!// Căci cîmpiile albastre/ Unde-i azi stăpîn streinul,/ Toate-au fost odata' noastre/ Și Soroca și Hotinul” (*Leagănul veciei*). Cutezăm a spune: Ion Buzdugan e în continuare un autor „pentru minte, inimă și literatură”.

(“România literară”, nr. 39, XLIV, 28 septembrie 2012, p.17.)

* Volum apărut sub egida „Academiei Bârlădene”, în cadrul proiectului „Valorificarea tradiției culturale bârlădene”, cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Vaslui.

Ion BUZDUGAN

IARNA

Peste dealuri, peste țarnă,
De la munți spre văi
Și-a pornit bătrîna iarnă
Oile țigăi...

Baba sprintenă și dalbă,
Cu plete cărunte,
În coc de neauă albă,
Vine de la munte...

Cînd îi flutură cojocul
Miștele din nori,
Își încep zburdalnic jocul
Mieii albi priori...

Crivățul, chemând în șuier,
Paznicii dulăi,
Vine, îmbiind din fluier,
Turmele țigăi...

Iar moș Vîfor, baci din urmă,
Chiuind sălbatic,
Din munți mână alba-i turmă
La șes, la iernatic...

Ion N. OPREA

REMEMORARE

29 oct.2011-29 oct.2012

„AM ÎNDRĂZNIT ȘI AM REUȘIT” ..

După ce schimbase 2-3 tinere învățătoare și un domn învățător, pe directorul școlii, iată-l pe elevul Mănăstireanu Gh. Alexandru cu o altă învățătoare la catedră. „În clasele a III-a și a IV-a, am avut o învățătoare, care m-a apreciat corespunzător, iubind agerimea minții și buna cuviință sădită de familia mea. Mă ținea mereu în atenția ei. Eram monitorul clasei, păstram disciplina în clasă până la sosirea ei și controlam și temele colegilor, încât îi eram chiar de un real ajutor. Continuam să învăț cu plăcere, să cresc mare și sănătos, să mă joc cu deosebită energie și poftă de joc cu toți copiii de seama mea, ba eram și de ajutor în gospodăria părinților mei”..., scrie fostul elev, evocându-și neuitata învățătoare Cezarina Ivan. (“Călător...prin vârtoarea vremii”, vol. I, p. 10).

Acum, după ce la 20 august 1983, după 43 de ani de conviețuire, trăise, cum spune el, ziua fatală (p. 132) și trecerea celor trei zile în care prin casa lor s-a perindat atâta lume, ei fiind amândoi cadre didactice în Bărlad și foarte bine cunoscuți, petrecându-și soția la locul de veci, unde a rămas în cavoul care avea să devină și să rămână 27 de ani locul lor de viitoare întâlniri, au început să-i sosească și scrisorile de condoleanțe, primite de la prieteni, cunoscuți, foști profesori și de la fosta lui învățătoare.

« Dragul meu elev, coleg și prieten,

Cu multă mirare și înmărmurire sufletească am primit trista veste de marea nenorocire care s-a abătut asupra ta, regret mult că Mărioara ta cea frumoasă, plină de viață, harnică, s-a dus așa de repede pe drumul veșniciei.

Pentru tine, Alexandre, îți dau sincerele mele condoleanțe și am încredere în tine că vei vedea viața în realitatea ei, la momente de acestea de răscruce, iar încrederea în propriile-ți puteri, în propria-ți persoană, rămâne singurul lucru care te poate ajuta.

Greutățile vieții nu sunt așa mari prin ele însele, ci mari în măsura în care ești sau nu pregătit să le primești și să le învingi. Fii tare, Alexandre, fii demn și nu uita că ai dreptul încă la toate în viață și de acum înainte. Te asigur că sunt mulți care-ți apreciază calitățile tale.

Primește încă odată sincerele mele condoleanțe, primește prietenia mea sinceră, mereu capabilă să te înțeleagă și să te poți bucura de munca ta, de familia ta și de toți prietenii tăi sinceri.

Când vei merge să vizitezi acel mormânt care a închis pe cea mai scumpă ființă din viața ta, te rog depune o floare și o lumânare și din partea mea, ca prietenă a voastră.

Cu dorința de bine îți vreau sănătate și liniște sufletească.

Acea ce-a fost dăscălița ta,

Cezarina Al. B. Ivan

Scrisoarea, nedată de expeditoare, poartă semnătura profesorului Alexandru Mănăstireanu, recitată de el la 24.IV.2007, depozitată împreună cu altele, ca să ajungă la mine.

Acum, parcă anume pentru a îndeplini ceea ce îi ceruse

fosta lui învățătoare, vizitată și ea din când în când, tot în Dealul Cimitirului, de fostul elev și soțul, care scria în cel de-al IV-lea volum, al titlului de mai sus (p. 16), vineri, 20 august 2010: „*Au trecut exact 27 de ani de la decesul soției, cea care a fost îngerul păzitor al vieții mele și m-a ridicat ori de câte ori a fost să cad datorită vitregiei vremurilor și a unor oameni pe care i-am incomodat cu prezența mea. Cu atitudine reținută, nici eu și nici Mariana (fiica lor n.n.) nu vorbim despre tragedia suferită, dar suntem cu gândul îndreptat cu pioșenie față de scumpa noastră dispărută!*”

Nu cred că profesorul nu a fost în acea zi cu flori la soție și la prietenii pe care, de regulă, îi vizita în asemenea ocazii... Iată ce scrie ulterior, ca iubitor de prietenie și flori: „...La 10 mai (2011, p. 262), pe lângă trei ore de citit, caut să mă relaxez și... culeg o mie de fire de lăcrămioare, grupate în buchete de 101 fire pe care le ofer, ca de obicei, colegelor fiicei mele, avându-le ca invitate pentru ziua următoare, ca să culeagă și personal. Și de data aceasta, am îngenuncheat în fața frumuseții acestor suave flori și le-am oferit cu bucurie maximă, rezervându-ne timp de discuții elevate pe parcursul unui spațiu ce a depășit o oră și jumătate. Le-am făcut promisiunea ca în anul viitor să le ofer prilejul de a le culege ele însele, gândind la faptul că poate anul viitor nu voi mai fi capabil să le culeg personal. Am socotit această zi drept *Ziua Sărbătoririi lăcrămioarelor*”.

La 26 iunie, duminică, menționa reușita corectării ultimelor pagini (266), care aveau să ajungă la mine sub formă de carte, *Călător...prin vârtoarea vremii (Din aproape, în tot mai aproape)*, volumul IV, Editura PIM, Iași, 267p., cu autograf – 29 iulie 2011.

Din când în când ne vorbeam la telefon ori ne trimiteam scrisori de încurajare pentru sănătate... înseamnă că eram în plină activitate a Cenaclului nostru literar, la care nu eram singuri atunci...

Am rămas singur, în noaptea de 29-30 octombrie 2011, după care profesorul, am înțeles îndurerat..., s-a retras din activitatea de cenaclu, și-a luat brațul de lăcrămioare și a plecat să le depună definitiv pe mormântul soției sale – doamna Mărioara, dar și al profesorului său, Paul Constantinescu și al învățătoarei sale, doamna Cezarina, cum îi era obiceiul, dar și pe al său, ca un simbol, că viața continuă și după... că viața e veșnică...dincolo!

Satisfacția cea mare a profesorului, ca o recompensă a muncii de 95 ani se rezuma la sintagma: „Am îndrăznit și am reușit” (p.266, vol. IV)...

(Din volumul în lucru: „**Alexandru Gh. Mănăstireanu, CORESPONDENȚĂ**”)

Vera POPESCU

AMINTIRI DESPRE NICHITA STĂNESCU

Sunt Vera Popescu, din Ploiești, verișoara poetului, mama mea, Olga, fiind sora mai mare a mamei lui Nichita, Tatiana.

M-am născut cu doi ani înaintea lui Nini, după cum îi spuneam în familie, iar tanti Tania (mama lui), îl alinta cu „Ninișor”.

În Ploiești, locuiește o altă verișoară comună, Nadia, născută în 1934, fiica lui Iosif, frate al mamelor noastre, iar în Pitești, trăiește acum vărul Nichita, născut la 1 aprilie 1933 (a doua zi după nașterea lui Nini), fiul lui Vasile, cel mai în vârstă al mamelor noastre.

Pe Nini l-am iubit toți foarte mult, căci era un copil tare frumos și năzdrăvan.

Țin minte că, mic fiind, avea o perniță pe care o botezase „Bizi-bizi” și fără de care nu putea dormi. Fețele de pernă erau brodate cu iepurași, căței, pisicuțe, etc. care-l distrau grozav și cu care vorbea.

Fiind atât de drăgălaș, o mătușă – tanti Lili – soția lui nenea Gicu „Scăpătorul”, brodase pe bărbiiță: „Nu mă sărutați!”. Nenea Gicu era fratele tatălui poetului, Nenea Calae, și îl scăpa pe Nini de bătăile promise de mamă.

Țin minte că aveam 7 ani când am fost la el singură să-l felicit (pe furiș de mama, care hotărâse să mergem împreună după amiază, iar eu n-am mai avut răbdare) și i-am dăruit niște zambile și... o ciocolată pe care am savurat-o împreună!

Nini avea o bonă, Ana, unguroaică de origine, pe care o iubea mult, deoarece avea darul povestirii și mereu o ruga: „Anuța mea, mai spune-mi o povestioară!”.

Noi am fost o familie foarte unită, ne strângeam de fiecare Crăciun și Paște, dar și în restul timpului anului, cu orice prilej.

Nini venea adesea cu multă bucurie și la noi, unde locuia și bunicul nostru matern, Nichita Cereaciukin; era foarte cuviincios, îi spunea totdeauna „sărut-mâna”, ca și tatălui său, chiar și mai târziu, când era mare. De fiecare dată când venea, îmi răscolea toate jucăriile și jucam cu multă plăcere „marocco” (un joc cu bețișoare), crochet și ping-pong, iar vara, în nisip, construiam castele, ale lui erau cele mai frumoase. Mariana, sora lui mai mică, în schimb, era atrasă de păpușile mele. După cum am mai spus, întreaga familie era unită, nenea Calae avea, la rândul său, 4 surori și 4 frați care, cu toate că nu locuiau la Ploiești, veneau adesea, de pe unde locuia fiecare: București, Craiova, Arad și Curtea de Argeș, împreună cu copiii lor, deoarece părinții lui Nini erau foarte primitivi.

În perioada războiului, am stat câteva luni la Drajna de Sus, unde familia Stănescu era evacuată la rude și țin minte că citeam pe nerăsuflăte „Cei trei Mușchetari” și „După 20 de ani” de Dumas; bineînțeles că eu citeam mai întâi primul volum, iar Nini aștepta cu nerăbdare să citească și el. Tot atunci, într-o după-amiază, când părinții dormeau, eu și Nini ne-am dus singuri să vedem un castru roman. Nini dorea să caute monede și, la un moment dat, când eu nu auzeam decât zumzetul albinelor, el îmi spune: „Auzi tropăitul legiunilor romane?” O altă întâmplare nostimă din aceeași perioadă din copilăria lui:

când a fost cu tatăl său la Vălenii de Munte să-l înscrie în clasa I la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” (acolo era evacuată Cancelaria Liceului în ultimii ani ai războiului), deodată începe bombardamentul la Ploiești. Ajuns acasă, emoționat, cu sufletul la gură îi spune mătușii Tania: „Mămico, ce învâlmășeală mare a fost acolo, la școală, când a început bombardamentul...! Erau mămici peste tătici, tătici peste mămici și copiii care urlau!”.

Împreună, am mai petrecut vacanțe frumoase la Bușteni, la Predeal, la mare...!

Nini cânta frumos la acordeon, avea unul mic, marca Hohner, și modela figuri de soldați și cai din plastilină, cânta frumos și la pian. Aveam o profesoară comună, pe D-na Gheorghiu care, la fiecare sfârșit de an, organiza o audiție muzicală, intitulată de dânsa „examen”: trebuia să interpretăm pe dinafară 2-3 bucăți. Nini era foarte emotiv, astfel că la interpretarea primei bucăți, după un pasaj, n-a știut să continue și a luat-o de la capăt, poticnindu-se iarăși; atunci profesoara a înțeles și i-a spus cu blândețe: „Bine, acum treci la cealaltă”, piesă pe care a interpretat-o perfect.

În clasele superioare de liceu, a început să prindă gustul de a dansa și-mi amintesc cum l-am surprins exersând de zor, cu prietenii lui, ținând scaunele în chip de partener.

În 1952, casa părintească a familiei Stănescu a fost naționalizată și, ca urmare, părinții, Nini, Mariana și Cristina, sora mai mică, înfiată, au fost evacuați și obligați să plece la țară. Atunci au intervenit părinții mei și autoritățile au fost de acord să fie găzduiți la noi acasă, pe strada Caraiman, ca „tolerați”, după cum era scris în „Cartea de imobil” respectivă; noroc că eu și Nini eram studenți

și veneam acasă doar sâmbăta și duminica. Familia Stănescu a locuit la noi aproape doi ani, după care, pentru o perioadă de tranzit, în casa lui Nenea Gicu „Scăpătorul”, au reușit să revină „ca chiriași ai statului”, în jumătate din casa ce fusese a lor.

Am fost și la nunta lui Nini cu Magdalena, prima lui soție, tot ploieșteancă (acum în Noua Zeelandă).

În timpul studenției (el în anul I, eu în anul III), mă vedeam adesea cu Nini, care locuia la fratele cel mai în vârstă al tatălui său, nenea Ionel, pe Calea Moșilor. Mai târziu, ne mai întâlneam ocazional când venea la Ploiești; la nunta Marianeii cu Carol Kovaci, când Nini era deja căsătorit cu Doina Ciurea, prezentă și ea împreună cu părinții ei.

În 1976, pe când conduceam pe fiul meu, Andi, student în anul II la Facultatea de Istorie, la București, de unde pleca într-o excursie în Cehoslovacia, în gara de Nord din Ploiești, l-am întâlnit pe Nini, venind de la părinți și care ducea cu el, printre altele, un borcan de dulceață făcută de tanti Tania. În tren, pe drumul spre București, am stat mult de vorbă și i-a povestit, printre altele, fiului meu, cum avusese o restanță la prof. Iorgu Iordan. Atunci, Andi l-a întrebat: „Nenea Nini, ai putea să intervii la vreun profesor de-al meu dacă ar fi să am și eu vreo restanță?”, la care Nini i-a răspuns: „Nu, că tu ești un

Nichita Vasilevici Cereaciukin,
Maria Cereaciukin,
Tatiana Cereaciukin
bunicii și mama poetului

măgar deștept și nu ai nevoie.” Altă dată, am mers cu tanti Tania la București. Nini a așteptat-o în Gara de Nord și a ridicat-o în brațe când a văzut-o. O iubea foarte mult pe mama sa.

În timpul facultății, în perioada 1975-1979, fiul meu l-a vizitat adesea pe Nini, în Piața Amzei, unde era mereu primit cu plăcere; într-o zi, când era mai multă lume, au venit doi bărbați români și l-au invitat pe Nichita la Ambasada Suediei în legătură cu Premiul Nobel. Nini i-a cerut fiului meu să-i țină locul de gazdă până se întoarce. La înapoiere, nu a comentat nimic despre întâlnirea la Ambasada Suediei.

Tot eu, împreună cu soțul meu și cu dr. Rodion Galeriu, fiul Părintelui Galeriu, am fost la tanti Tania acasă și i-am anunțat nenorocirea decesului lui Nichita. Dr. Galeriu venise mai întâi la mine și la soțul meu, la serviciu, să ne anunțe.

La înmormântare, am fost cu toții, trăind clipe teribile, de multă tristețe și emoție. Mi-a rămas în minte gestul lui Florin Piersic care i-a aruncat în groapă un globuleț de Pom de Crăciun. Era doară chiar în preajma Crăciunului!

Acum, în Ploiești, din anul 2001 există „**Casa Memorială NICHITA STĂNESCU**”, situată pe „strada Nichita Stănescu”; casa a fost răscumpărată de la ultimii proprietari, cu sprijinul fostului Ministru al Culturii, dl. Ion Caramitru și ajutorul autorităților locale.

În „Casa Memorială” se poate vedea mobila familiei: dormitor, sufragerie, pian, birou și mașina de scris ale lui Nini, cărți, fotografii etc. Mariana donase multe obiecte din timpul vieții, iar în 2002, lăsase prin testament multe cărți și alte bunuri.

Și eu am donat „Casei Memoriale” obiecte pe care le avusesem de la bunicii materni.

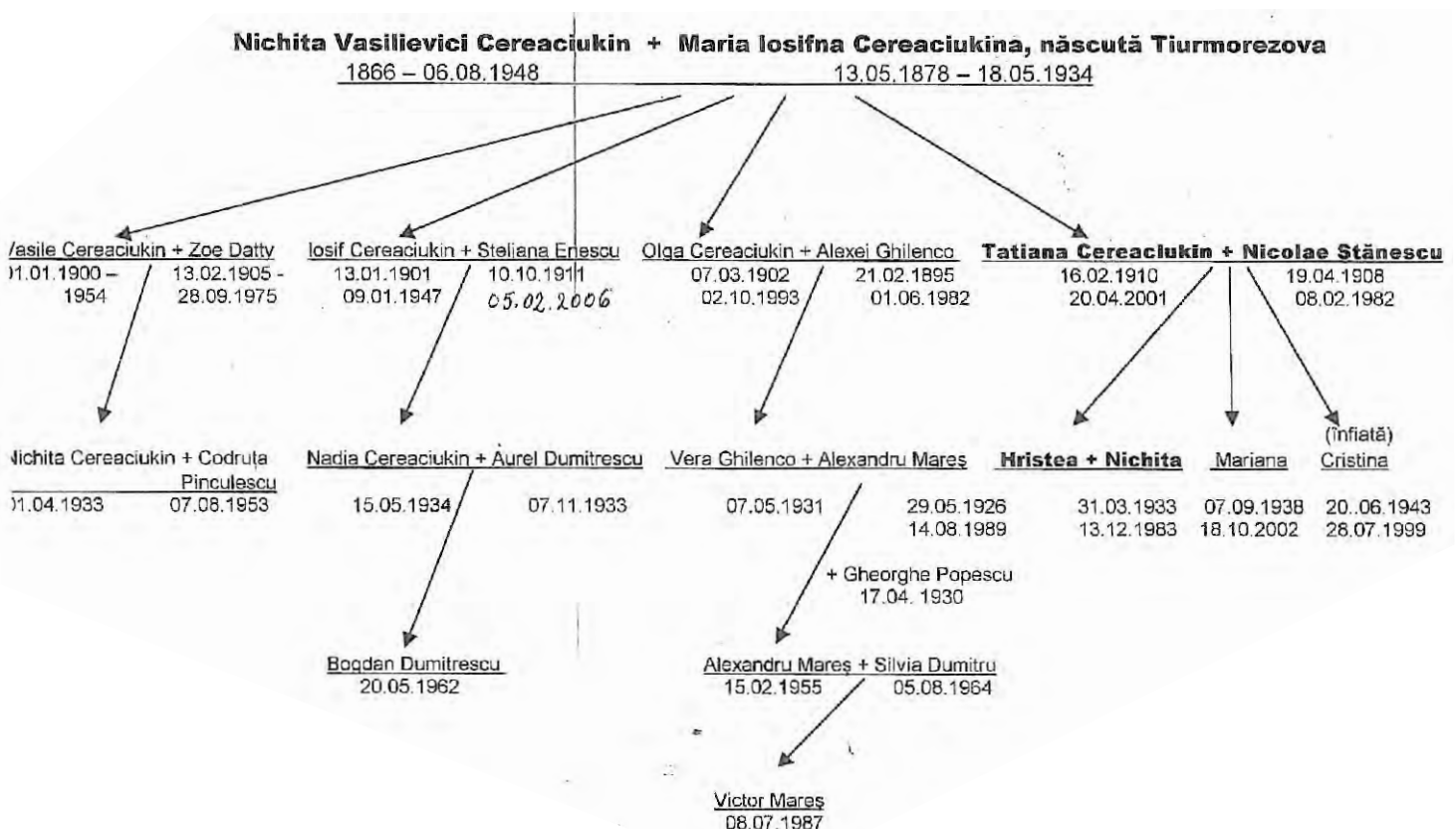
În centrul Municipiului Ploiești, se află statuia lui Nichita, situată în parcul „Nichita Stănescu” și până acum câteva luni mai existase și Librăria „Nichita Stănescu”; în municipiu mai există Liceul „Nichita Stănescu” ca și Grădinița „Nichita

Stănescu”.

Cu decesul Mariane a dispărut, de fapt, familia Nicolae Stănescu deoarece Nicolae Stănescu-tatăl a decedat în 1982, Nichita, în 1983, Cristina, în 1999, Tatiana-mama, în 2001 și la sfârșit, Mariana, în 2002.

Vera Popescu (și Stela Covaci), împreună cu fiul și soțul dumneaei.
Foto: Mircea Coloșenco

Gheorghe POSTELNICU

VASILE VOICULESCU ȘI LUMEA SATULUI ROMÂNESC

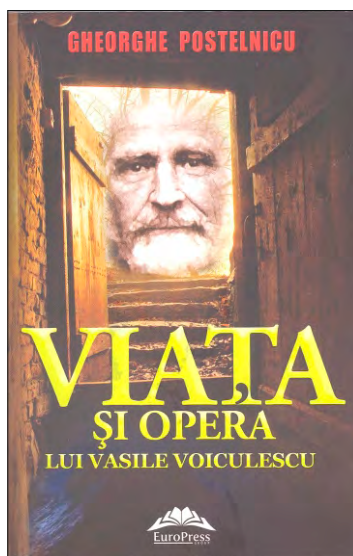
Liceanul Vasile Voiculescu aderase sentimental la ideile socialiste, înclinând, cu trecerea anilor, spre poporanismul ținut în credință ani mulți după stingerea doctrinei (I. Apetroaie). Mai curând ar fi vorba de grija creștinească față de cel aflat în impas, atitudine cultivată de întreaga familie a lui Costache Voicu. Dile nu văzuse ce puneau pe masă pârscovenii nevoiași, dar ca medic de plasă (1910-1917) a cunoscut suferințele oamenilor de la țară, obiceiurile lor alimentare, viața, munca, bolile. În însemnările sale se arăta impresionat de copiii care scânceau de foame în jurul mesei scunde pe care abureau o strachină de terci și o mămligă negricioasă. Drept mâncare – o ceapă spartă cu pumnul, sare și oțet de prune, vara un castravete și foarte rar o fărâmă de brânză, și aceasta veche, ca să fie spornică. Dimineața – mămligă coaptă pe plită. În zilele de post foamea era și mai mare. Carnea se mânca numai de Crăciun sau când se tăia, ca să nu moară, o pasăre bolnavă sau o vită. Legumele aproape lipseau, iar pâinea și grăsimea constituiau un lux... În tableta *Sforțări salutare, dar... nota: Satul e și rămâne o paragină, blocat de noroaie, de torente ori de nămeți, ca un grup de celule din organism asfixiat, unde nu pătrunde sângele. Iar*

aducătorii de cultură, organizatori și administratori, întâmpină, ca să ajungă la câte un sat răzleț, aceleași piedici ca turcii și tătarii de odinioară. Igiena și salubritatea acestui fel de sat pe care-l cunoaștem cu toții formează în mic igiena și salubritatea țării... Întindeți și măriți icoana de la câteva sute de hectare la sute de mii de kilometri și aveți înfățișarea dureroasă a stării sanitare generale. Satul românesc de la începutul secolului XX nu avea drumuri, poduri, șanțuri, garduri și porți, ci șleauri înnoiroiate, bălți înverzite de mătasea broaștei, gunoaie, case ascunse de soare și de lumină, cu bălegarul lângă pereți, vite slobode, fântâni fără ghizde și găleți. Lipseau brutăria, măcelăria, baia, biblioteca, uneori școala și biserica. Bărbații erau sleiți și zdrențăroși, femeile, ofilite, galbene și secătuite, copiii, goi: *Din înfățișarea tuturor strigă și se denunță traiul rău, viața aproape nemiloasă, neîngrijirea, necurătenia, inconștiența (Zile de post).* Se observă deschiderea totală a medicului spre fenomenul social, ilustrând și aici ipostaza rostirii adevărului crud. Cuprinzând fraze de sinceritate lucidă, urmărind responsabilizarea socială, conferința intitulată *Starea sanitară a țării* a fost prezentată de V. Voiculescu la inaugurarea cursurilor teoretice și practice medico-sanitare pentru învățătoare, după cuvântarea de deschidere a ministrului Nistor. A fost publicată fragmentar în 1964 în revista „Ateneu”. Un ecou puternic aveau revoltele țărănești din 1907, cât și reprimarea lor sângeroasă. V. Voiculescu s-a înfiorat de mesajul revoluționar al poeziei *Noi vrem pământ* și de polemica provocată în presa literară de învinuirea de „internaționalism” și „anarhism” a lui Coșbuc, de către o „celebritate” de tristă amintire, C. A. Ionescu (Caion). Titu Maiorescu, membru marcant al conservatorilor, returnase revista „Vatra” care publicase poemul. În replică, Ibrăileanu scria ironic („Viața românească”, nr. 6 din 1907): *Nu căutați*

suferința poporului, că sunteți incendiari și anarhiști. Scriitori români, nu zugrăviți în operele voastre decât personajii fericite, politicieni șoviniști, oameni pentru care lumea aceasta e cea mai bună cu puțință din lumile cu puțință bune, altminteri sunteți incendiari și anarhiști. Pentru a înțelege mai bine spiritul epocii și reziduurile sămănătoriste și poporaniste conservate de

Voiculescu până în volumul din 1921, amintim îndemnul *poetului țărănimii*, însușite de mulți autori români în primele decenii ale secolului XX: *fără ideal nu e luptă și fără luptă nu e literatură.* Și în nota purismului etic sămănătorist: *Nu e bine să lăsăm să se strecoare în altarul vieții sufletești a noastre câte și mai câte bolnave idei și cu totul străine spiritului românesc.* Poezia *Lache logofătul* ilustrează atitudinea lui Voiculescu față de realitățile sociale. Arendașul Grigore Pop, care luase în stăpânire toată lunca Buzăului, de la Crivina până la Sarea lui Buzău, prevalându-se de Legea învoielilor agricole, scotea pe țăran la lucru cu ajutorul jandarmilor. De neajunsurile pârscovenilor se folosea și Lache Popescu, cel care măsura porumbul cu o baniță cu fundul dublu. Uneori, țăranii care se împrumutau de cereale își arvuneau munca din iarnă: *Lache logofătul, noapte-zi călare / Colindând moșia, bate și înjură, / Iar boieru-i*

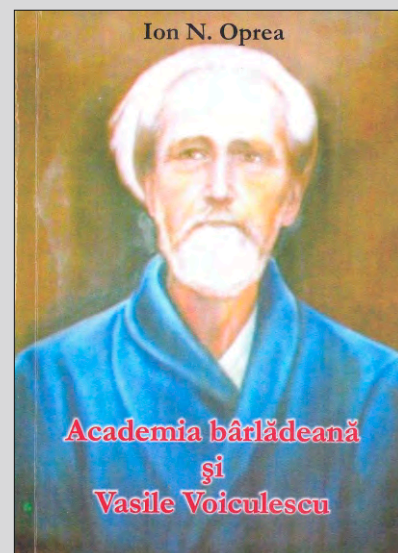
foarte mulțumit că-l are: / Niciun fir din holde nu i se mai fură. / Cu porunci să tragă, poartă puști argații / Ca să pună proptă lumii nărvite. / Lesne se-nțelege ce-au făcut turbații / Când au prins în lanuri un copil cu vite... / A-ncercat să fugă plin de groază picui... / Sfârâiau, morișcă, slabele-i picioare, / Dar l-au prins din urmă, l-au snopit cu biciul / Și i-au luat la curte vitele-n oboare.

SEMNAL

Volumul, format 10/14, a apărut la Editura PIM din Iași, 2012, în 224 pagini. Autorul este Ion N. Oprea.

Este structurat astfel: *Academia bârlădeană nu doar o stare de spirit și Vasile Voiculescu și Academia de la Bârlad.* Postfața este semnată de prof. Cornelia Sechi. Volumul cuprinde și câteva mărturii despre epocă, biografie și opera lui Vasile Voiculescu.

Costin CLIT

DONATORI DE CĂRȚI BÂRLĂDENI: TEODOR GÂȚULESCU

La 10 aprilie 1891, Teodor Gățulescu, profesor la Liceul din Bârlad, înaintează Ministrului Cultelor și Instrucțiunii Publice, actul de donație ce cuprinde „o listă – inventariu de cărțile” din mica bibliotecă a fiicei sale Rosandra, decedată în octombrie 1890, la care se adaugă un dulap, o mașină de lucru și un „bon-titlu de renta amortizabilă 4 % în valo(a)re de 1000^{lei} (...) pentru doue premii, la premiile eminente a Cl. I^o și IV°, toate acestea destinate pentru Externatul secundar din urbea Bârlad.” Biblioteca donată este compusă din 200 de cărți legate, „de sco(a)lă, literatură, știință, opere poetice”, „mai multe obiecte necesare pentru acea sco(a)lă, to(a)te în valo(a)re de lei 1278, precum și lei una mie care să serve(a)ască în perpetuu ca fondu neînstreinabilu pentru sco(a)la secundară de fete din Bârlad, iar din venitul anualu de lei patruzeci (40) al acestui fondu să se distribuie două premii în fiecare an de câte lei 20, celor dintâi eleve ale claselor I^o și IV° de la ace(a)stă sco(a)lă sub numirea de premii „Roxanda Gățulescu” (a se vedea referatul înaintat Consiliului de Miniștri la 27 mai 1891).

La 10 aprilie 1891, Teodor Gățulescu face o danie și către „Scoala de Belle-Arte din Iași”, fapt care reiese din scrisoarea adresată ministerului de către donator la 4 iunie 1891.

La 5 iunie 1891 este înaintat regelui Carol I (1866-1914) un proiect de decret cu următorul conținut: „Asupra raportului ministrului Nostru secretaru de statu la departamentul cultelor și alu instrucțiunii publice sub N° 9 de la 2 iunie 1891 și conform articolului 811 din codul civil / am decretat și decretăm ce urme(a)ză / Art. I. Jurnalul sus zisu se aprobă. / Art. II. Se autorisa ministerului cultelor și instrucțiunii publice a primi pentru Externatul Secundaru de fete din Bârladu donațiunea domnului Teodor Gățulescu, profesorul la liceul din Bârlad, făcută prin actul de donațiune de la 10 aprilie 1891. / Art. III. Ministru(l) nostru secretaru de statu la Departamentul cultelor și instrucțiunii publice, este însărcinat cu executarea acestui decretu”. Prin decretul cu nr. 1867, din 11 iunie 1891, regele Carol I aprobă primirea donației profesorului Teodor Gățulescu, făcută Externatului Secundar de Fete din Bârlad.

N. Drouhet, directoarea Externatului Secundar de Fete din Bârlad, eliberează la 26 iunie 1891 o chitanța pentru suma de 40 de lei, destinată premiei. La 6 iulie 1892, N. Drouhet arăta Ministerului că a „cumpărat cu această sumă (22 lei- N.A) premii pentru clasa I și a IV”, alăturând și chitanța. Donatorul a mai oferit 20 de lei. Obiectele oferite spre premiere au fost achiziționate de la Magazinul Central G. Cerkez & Fiu(l) din Bârlad. În același sens se adresa N. Drouhet Ministerului la 10 iulie 1893: *Primind ordonanța de restituire a Casei de Depuneri sub No. 5601 / 93, de lei 40, patruzeci, care sumă reprezintă valo(a)rea cuponului din Iulie 92 și Ianuar(ie) 93 de la titlul de rentă amortisabilă 4 %, ce compune donațiunea Teodor Gățulescu și conform invitărei ce am primit prin Oficia N° 1419, seria B, am cumpărat cu ace(a)stă sumă două premii pentru clasa întâia și a patra și respectuos alăturez pe lângă ace(a)sta în dublu exemplar chitanțele pentru justificarea acestei sume. / Binevoii Domnule Ministru a primi asigurarea profundului meu respect. Se păstrează acte justificative eliberate de „Magazinul Central G. Cerkez & Fiu(l)” din Bârlad (26 iunie 1893), „Marcel Brodo. Mode și Confecțiuni” (27 iunie 1893), „W. B. Sanfs. La Luna”, ciorapi și batiste (1894).*

Intervențiile directoarei N. Drouhet în acest sens continuă și în 1900. Sunt premiate elevele Pașa Natalia (clasa I-a) și Alexandrescu Profira (clasa a IV-a).

Donația Teodor Gățulescu stă la baza constituirii oficiale a bibliotecii Externatului de Fete din Bârlad în 1895. Inventarul păstrat până astăzi ne indică prezența unor cărți valoroase astăzi. În continuare publicăm inventarul cărților donate.

Anexă

Nr. crt., Autorul, Conținutul cărții sau titlul

A. Cărți române

1. Alesandri Vasile, Doine și lăcrămio(a)re. 2. Idem, Opere complete, Comedii, vol. III. 3. Idem, -/- /- /- /- teatru, vodeviluri, vol. II. 4. Alesandrescu Grig., Europa. tragedie în V acte (traducere). 5. Alessandre B., Compendiu general de statistică. 6. Abineanul G. T., Ultimile zile ale politiei Pompeiu, vol. I; vol. II. 7. Antonescu L. și Stoicescu, Curs practic de l. germană; Are temele ca și autorii români. 8. Anton Pann și T. Codrescu, Aritmetica și Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea. 9. Baronz G., Fidanța de Lamermoire (traducere). 10. Idem, Istoria civilizațiunii în Europa (idem), Tom. II. 12. Badilescu și Belloescu Stroe, Aritmetica și Gramatica latină. 13. Idem, Poesii lirice și epice. 14. Idem, Trajanida și Carte de lectură. 15. Idem, Miserabilii (după Victor Hugo), traducere. 16. Boroș Iulian, Zoologia. 17. Bujor A., Resbelul Franco-Teutonic și Româno-Russo-Turcu și Doctorul nebunilor. 18. Bianu V. D-tor și Meitani, Higiena Bucureștilor și Studii Constituționale. 19. Belini Ant. D-tor, Manual de metodică și pedagogie. 20. Suma de pe contrapagină. 21. Brezoianu, Învețeturul primar. 22. Blânda N. și Poni, Algebra- curs secundar și elementar de Fizică. 23. Carmen Sylva și Duiliu Zamfirescu, Poveștile Peșelui și Fără titlu. 24. Costescu A.M. Locot., Conferința pentru trebuiala artileriei. 25. Cre(a)ngă Inăchescu, Metoda nouă de Cetire. 26. Culiuanu N. și Rîureanu Angheliescu, Algebra - Curs elementar și Geometria. 27. Codrescu Teodor, O călătorie la Constantinopol. 28. Constantinescu Preot, Mich. și Nădejde, Istoria sacră; Istoria universală; Elemente de Zoologie. 29. Denusușianu Ar., Istoria limbei și literaturii române. 30. Eminescu, Cugler, Poni și Ganea N., Poesii lirice și epice. 31. Fetu Iancu, Istoria Romanilor (traducere), Tom. I. 32. Gane Const. comis, Principii filozofice, politice, etc, Tom I. 33. Idem, Idem, Tom II. 34. Grandea H. Grig., Poesii - Miorița. 35. Genadie Archim., Biserica Ortodoxă (Română) - Jurnal. 36. Gorjan A. și Manoliu Ion, Geografia și Gramatica elementară. 37. Gorjan, Xenopol și Golescu, Geografia; Istoria românilor; Aritmetica. 38. Gusti Dimitrie, Geografia pentru cl. IV primară. 39. Haret C. Spiru, Elemente de astronomie (traducere). 40. Hașdeu B. P., Istoria critică a românilor. 41. Idem, Revista Noue, Tom. I, an 1888. 42. Idem, Idem, Tom II, an 1889. 43. Ionescu Ioan, Bunul cultivator. 44. Iorgu D. și Natalia Ganea, Economia domestică și Coulambrogia (!). 45. Ipiscopia Română, Noul Testament. 46. Lambrior A., Istoria literaturii române. 47. Leon M., Stoicescu S., și Antonescu N., Aritmetica; Autorii români și Cursul practic de limba germană. 48. Majorescu Tit. L., Critice-literare. 49. Manolli A., Credință, Nădejdea și îndurarea d(...). 50. Manoliu I., Laurian Treboniu și Ciocanelli, Gramatica; Istoria; Geometria și Aritmetica. 51. Manoili I. și Ionescu I., Curs de gramatică și Carte de citire. 52. Micle Veronica, Poesii. 53. Marin Alexe, Fizica uzuală. 54. Melidon George, Prietenul tinerimei (traducere). 55. Michailescu N. și Strajan, Geografia; Gramatica română și Stilistica. 56. Morescu I; Călinescu; Majorescu și Strajan, Istoria; Morala creștină; Scrierea limbii române și Educația personală. 57. Nădejde I. și Vochman, Botanica și Noțiuni de muzică vocală. 58. Neagoe S. și Badilescu I., Gramatica română și Gramatica latină. 59. Negulici I. D., Educațiunea mamelor de familie. 60. Negruți Iacob, directorul Asociației Junimea, Convorbiri literare, an. XIX (1885). 61. Idem, Idem, an XX (1886). Idem, Idem, an XXI (1887). 62. Păcleanu N.A., Ierusalimul eliberat (traducere), Tom I. 63. Idem, Idem, Tom II. 64. Idem, Inicerii (Inicerii -N.A.), traducere, 2 volume. 65- Pitariul M.D., Dialoguri româno-nemțești. 66. Popu G. Vasile, Caterina Cornaro (traducere). 67. Pop Ion D., Lecții de analiză logică. 68. Suma de pe contrapagină. 69. Peleman Alex, Giurământul ținut (traducere). 70. Idem, Faptele eroilor; cu ilustrație. 71. Idem, Avutul și săracul (traducere). 72. Idem, Amintiri poetice istorice. 73. Idem, Catastrofa întâmplărilor boerilor și jidovul eamator (!) în Moldova. 74. Petrini G., Noul sistem monetar. 75. Papiu Dimit., Povățitorul educației copiilor. 76. Pleșoianu G., Întâmplările lui Telemah. 77. Polycarp Popescu, Istoria sacră (...), traducere). 78. Sion George, Sofia Piatra prețioasă. 79. Socec et Teclu,

Almanahul ilustrat pe 1886 și 1887. **80.** Stoicescu G., Istoria descoperirii Americii. **81.** Stamate C. Carol, Muza românească. **82.** Străjan, Mihăescu și G. Nădejde, Gramatica, Istoria universală și Noțiuni de Chimie. **83.** Socek et Teclu edit., Micul Catehism și Carte de Citire. **84.** Idem, Micul Atlas de Geografie modernă. **85.** Tocilescu G. Grigore, Revista pentru istorie, arheologie și filologie, an II, vol. al IV. **86.** Teulescu P., Istoria lui Cezar. **87.** Ureche V.A., Istoria românilor; biografii. **88.** Idem, Opere complete: Teatru, Dram., Tom I (seria A). **89.** Idem, Idem, Conferințe, discursuri, Tom II (seria B). **90.** Văcărescu Ioan, Colecție din poeziile sale. **91.** Vărgolici S. și Negoescu S. Crist., Gramatica limbii latine și Retorica română. **92.** Xenopol A.D., Teoria lui Roesler (română). **93.** Necunoscut, Romana poemă. **94.** Idem, Istorii morale. **95.** Idem, Cavalerul d'Harmental. **96.** Suma de pe contrapagină. **97.** Richebourg Emile, Mietta (traducere). **98.** Gățulescu Roxandra, Manuscrise de curs secundar. **99.** Idem, Desemne de cusuturi naționale și broderii. **100.** Idem, Album de poezii în sco(a)lă.

B. Cărți - Francese

1. Ahn Fr., Metoda practică franceză. **2.** Idem, Id., The German Langage Engles. **3.** Allent B., Les animaux industriels. **4.** Belez G., L'histoire romaine. **5.** Idem, La mythologie. **6.** Bernardin M. N., Esther, tragedie en trois actes. **7.** Brochard D., Histoire de Charles XII. **8.** Braud Aug., Secondes leçons. **9.** Ansot F., Petite Geographie moderne. **10.** Chapsal M., Exercices élémentaires. **11.** Idem, Nouvelle grammaire française. **12.** Carraud Y. Mme, Les métamorphoses d'une goutte d'eau. **13.** Codrescu T., L'ami illustré des enfants roumains. **14.** Calincamp T. M., Fables de La Fontaine, Nouvelle édit. **15.** Idem, Fenelon, Les aventures de Télémaque. **16.** Corneille P., Horace, Tragedie. **17.** Delachapelle E.A., Bossuet, Disc. sur l'histoire univ. **18.** Demogeat I., Textes classique de la litterature francaise secol. XVI et XVII. **19.** Idem, Textes classique, Idem, XVII et XIX. **20.** Dubner Fred., Exercices ou versions et themes. **21.** Dubois A. T. Melle, Fleurs d'amitie. **22.** Dupont H., Nouvelle lections graducés. **23.** Edouard Dupré, Morceaux choisis. **24.** Fénelon, Les aventures de Thélémaque. **25.** Fontaine, Fables accompan. des notes. **26.** Gaultier L'abbé, Lectures gradué, Tom II, vol. 2. **27.** Idem, Idem, vol. 2 ° avec figures. **28.** Idem, Idem, Tom III, vol. III. **29.** Idem, Idem, idem, idem. **30.** Idem, Idem, Tome second. **31.** Geruzet E., Oeuvres lyriques de I.B. Rousseau. **32.** Idem, La mythologie des grecs et des romains. **33.** Levasseur et Perigot, Cartes pour servir a l'intelegen. **34.** Littre E., Petit dictionnaire universelle. **35.** Musset Paul, Jean le Trouveur. **36.** Paglioni I. și Kiprior Nicol., Médecine de famille et Periox. **37.** Parnajon F., Exercices sur le cours compl. de gram. **38.** Poitevin P. M., Cours theorique et prat. de littérature française. **39.** Rapet I.I., Cours theorique et prat. de Pedagogie. **40.** Regimbeau P., Nouvelle mithologie simpl. et. **41.** Rinn Wilhelm, Litterature, composition et styl. **42.** Riquier A. et Combes L'Abbe, Petit cours d'histoire et de Geographie. **43.** Ronna A., Dictionnaire Francais- Italien. **44.** Salder P., Exercices anglais, cours de thèmes. **45.** Sommer E., Cours complet de Grammaire française. **46.** Idem, Petit dictionnaire de synonymes français. **47.** (...) Saint, Histoire sainte élémentaire. **48.** Vapereau G(ustave), Eléments d'histoire de la littératures française. **49.** Villemain M., Chateaubriand (la tribune moder). **50.** Virginie Raggi, Les Fêtes de la pension. **51.**

Rezumat

A.	No. Vol.- 99.	Cărțile de limba română.
B	-/-/-/-/-/- 56.	-/- /- /- /- /- /- Francesă.
C	-/-/-/-/-/- 22.	-/- /- /- /- /- /- Germană.
D	-/-/-/-/-/- 13.	-/- /- /- /- /- /- Latină.
E	-/-/-/-/-/- 10 200	-/- /- /- /- /- /- Grécă (ellenă).

Adică: Doue sute volume to(a)te legate, în prețu aproximativ de noue sute treizeci și trei de lei, cuprinde lista inventar, a donațiunei de față, făcută Externatului Secundar de fete din Bărlad.

Părinte decedatei Roxandra Gățulescu.
<ss>Teodor Gățulescu

Vergani, Grammaire Italienne. **52.** Incerto, Robinson Crusoe. **53.** Idem, Les jardins, poèmes, an IV, chants. **54.** Veber I. M., Explication l'Atlas anatomie. **55.** Roy Albert, Sujets et developpement de compositions.

C. Cărți Germane

1. Ahn F(ranz) D^{or}, Handbuck der franzofichen umgang sprache. **2.** Dielitz T(theodor), Übersicht der gesammten Geograf. **3.** George Ohnet, Engelhorn's Roman bibliotek, band I. **4.** Idem, Idem, idem, band II. **5.** Goedeke Karol, Goethes bibliotek, vol V. **5.** Grüner I., Conversations Taschenbuk francaisse et allemande. **6.** Illustrierte frauen zeitung, an XIV (1887). **7.**, Idem, an XVI (1889). **8.** Idem, an XVII (1890). **9.**, Suma de pe contrapagină. **10.** Koch Max, Shakespeare, vol. III. **11.** Masnard Adler, Versions et themes des langues allemand. **12.** Molnar Johann, Deutsch Walachische Sprachlehre. **13.** Schofer Johan, Deutschen Sprache. **14.** Idem, Idem, idem. **15.** Reichner Klara, Der rote chof. **16.** Thibaut A. M., Wörterbuch (Dictionnaire français-allemand et allemand- français). **17.** Ulrich G., Branki F., Lesebuch etc... Theil 4. **18.** Idem, Idem (Leitfaden), idem, 5. **19.** Idem, Idem, idem, idem, 6. **20.** Idem, Idem, idem, idem, 2. **21.** Idem, Idem, idem, idem, 3. **22.** Idem, Idem, idem, idem, 5.

D. Cărți Latine.

1. Badilescu I., Gramatica latină. Etimologia și sintaxa. **3.** Lallier R., C. Sallusti, De conjuratione Catilinae et Jugurtha. **4.** Lesage G., Métamorphoses D'Ovide. **5.** Marchand H., M. T. Ciceronis de officiis. **6.** Noël Aug., M.T. Ciceronis in L. Catilinam. **7.** Quicherat L. și Develuy A., Dictionnaire Latin-Français. **8.** Régnier Ad., C.I. Caesaris commentarii de bello gallico. **9.** Sommer E., Cours complet de Gramatica latina. **10.** Société des Professeurs et des latinistes, Les auteurs latinis (Vergile, L'Eneide). Les auteurs Vergile, Les Georgiques. Oeuvres complètes; Vergile, Les bucoliques. **11.** Stoica Demetre, Gramatica latină-română. **12.** Pontbriant R., Cheia autorilor latini. **13.** Taciti C.C., Omnia quae extant opera.

E. Cărți Grece(ești) (Elene)

1. Alexandre C., Dictionnaire Grec-Français. **2.** Coragiani D.Z., Gramatica elenă. **3.** Idem și I. Nădejde, Gramatica elenă. Etimologia; și Geologia. **4.** Pierron A., Iliada (Homère), Nouvelle édition. **5.** Scriban Neofit Arch., Metoda pentru studiul limbii elene. **6.** Sommer E., Fables choisies D'Esop. **7.** Sommer E., Guerre du Péloponèse. **8.** Turnier Ed., Sofocle, Théâtre (text grec). **9.** idem, Lucien, Dialogues des morts. **10.** Zotu G. d-tor și Ștefan Neagoe, Gramatica greacă și Gramatica română.

SCURT ISTORIC AL ȘCOLII GIMNAZIALE „V. I. POPA”, BÂRLAD

La mijlocul secolului al XIX-lea, secol plin de înnoiri, Mahalaua Podeni se mai numea și Mahalaua de Mijloc, așadar, Mahalaua Centrală. Ținând cont de faptul că ea se întinde pe malul râului Bârlad și că aici se află și cel mai vechi cimitir, „Trei Ierarhi”, considerăm că aici era leagănul vechiului oraș. Vechea Primărie se afla tot în acest cartier, la începutul străzii Dunării (Dimitrie Cantemir), colț cu strada Sfântul Neculai (Al. I. Cuza). În contextul modernizării structurilor românești este cuprins și învățământul.

În anul 1858 se înființează „Școala primară de băieți nr. 2”, denumită ulterior „Școala Costache G. Robu” sau „Școala primară filiala a III-a din Podeni” pe strada Sfântul Neculai (Al. I. Cuza), prin donația lui Costache G. Robu, cetățean de bază al orașului. La scurt timp s-a înființat și „Școala primară de fete Nr. 2” din Podeni, într-un local închiriat, pe strada Dunării (Dimitrie Cantemir), la est de vechea primărie, lângă casele Dolea. Prin comasarea celor două secții, băieți și fete, a rezultat „Școala primară de băieți și fete Nr. 2 „Costache G. Robu”, situată pe strada Sfântul Neculai (Al. I. Cuza), lângă casele Dinu. Școala avea parter și etaj, cuprinzând șase săli de clasă. În anul 1940, clădirea a fost distrusă și, ca urmare, Școala se mută într-un local închiriat la Papadopol, tot pe strada Sfântul Neculai (Al. I. Cuza). În continuare, școala a funcționat în clădirea fostei Primării și în casele Pantazi, inclusiv în dependențe.

Actuala clădire a fost dată în funcțiune la 1 septembrie 1967, lucrându-se în același timp, până în anul 1977 și în două săli ale fostei Primării și două părți ale locuinței Pantazi. După acest an, clădirile vechi fiind distruse, s-a mai lucrat numai în actuala clădire.

În cursul anului școlar 2001-2002 școala a intrat într-un program de consolidare și refuncționalizare, finanțat de Banca Mondială.

În cursul anului 2002, școala a fost personalizată prin atribuirea numelui dramaturgului bârlădean Victor Ion Popa. Este un nume strâns legat de cartierul Podeni, în care a locuit, pentru o vreme, dramaturgul bârlădean, și în care se desfășoară acțiunea câteva dintre lucrările scriitorului. Acesta îi scrie prietenului său, Vasile Damaschin, cartea „Ghicește-mi în cafea”, pe care scria: „Bârlădeni amândoi, de pe aceeași stradă cu salcâmi, cu găște și cu copii, cartea are duh net de Podeni, de Podul Pescăriei și de Șoseaua Prutului”.

Denumirea de astăzi a școlii este Școala Gimnazială „V. I. Popa”, în subordinea sa intrând, începând cu anul școlar 2011-2012, și Grădinița cu program normal Nr. 18, situată în apropierea școlii, în care sunt educați și pregătiți pentru școală, copiii din cartier.

În prezent, în școală, învață 440 de elevi, sprijiniți de 30 de cadre didactice. În școală își desfășoară activitatea și un cadru didactic de sprijin, pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

De pe băncile școlii noastre au plecat elevi spre alte instituții de învățământ din municipiu, județ și țară, care s-au realizat frumos și util pentru ei și pentru societate, acoperind aproape toate profesiile și domeniile de activitate.

Mulțumim pe această cale Doamnei Directoare Mariana Balan care, cu amabilitate ne-a spus la dispoziție date importante referitoare la istoricul Școlii Gimnaziale „Victor Ion Popa” din cartierul Podeni al municipiului Bârlad, județul Vaslui.

Constantin Florea Simion

SCRISOARE din CANADA

Pentru lacuri, păduri, pentru soare,
Canada e Domnului vândută datoare.
Aici Fata Morgana se plimbă prin lanuri,
Atrăgând străinii din lume în valuri.

De sus din Carpați, venit-am și eu,
Fugind de blestemul poporului meu,
Să scap de minciună, de tot și de toate,
De strâmbi președinți și miniștri, de țoape.

Aș vrea să-mi revăd țara, care nu-i țară,
Pe care fiii ei o lasă să moară,
Mâncată de viermi și patrici,
De aceștia am fugit eu și am venit aici.

Am să revin într-o noapte în țară,
Să bag în sânul cămășii un măr și o pară
Și să fur doar un lucru, ce-i sfânt pentru mine,
Mormântul lui tata și-al mamei. În fine...

Camarade, camarade,
Oprește-ți o clipă somnul
Și-ți dă timp cântării noastre,
Răposate întru Domnul.

Din mormânt când ieși afară,
Să simți aer de Carpați,
Vezi păduri de cruci înfipte
Pe la căpătâi de frați.

Plângi de dor și plângi de jale,
Idealuri de martir,
Unde-i visul tău cel tânăr,
Pus pe cruce ca un mir?

Ai jurat să faci o țară
Mândră, ca și sfântul Soare,
Visul tău de tinerețe
Care și pe noi ne doare.

Când te-ntorci iar în mormânt,
Că afară țara arde,
Ia-ne și pe noi cu tine,
Căpitane – camarade.

Toronto, mai, 2011

SCRISOARE CĂTRE CĂPITAN

Din ciclul: *SCRISORI din CANADA*

Simion BOGDĂNESCU

IMPRESII ESTETICE

Născut în anul 1956 și debutând editorial, iată, la 56 de ani, depășindu-l în această privință pe Tudor Arghezi, ziaristul și poetul **Nicolae Artene** îmi lasă, la o primă lectură, impresia că multă vreme și-a ignorat harul și statutul de creator, poate și datorită destinului; posibil și că a fost stăpânit de ideea axiologică - aceea a așteptării intenționate - ca să verifice, odată cu trecerea timpului, dacă versurile pe care le scrie au valoare sau nu, merită să iasă în lume cu fruntea sus ori pot fi lăsate în sertar ca o mărturie intimă a ceea ce cândva a trăit și a suferit.

Volumul, pus la îndemâna cititorilor de Editura Sfera din Bărlad (2012) al cărei patron este d-l Irimia, iar director, cunoscutul și valorosul rebusist Serghei Coloșenco, poartă nostalgicul titlu „Cocorii zboară către suduri”, ceea ce imprimă un sens imaginar exotic, meridional. Așadar, poetul nu este, decât în rare cazuri, un hiperboreu, un personaj liric atras de ceșurile nordice și de frigul polar, ci un căutător, romantic și simbolist totdeodată, al spațiilor sudice, mai calme și mai contemplative, chiar dacă, vom vedea mai departe, interiorul îi este zbuciumat de neliniști și de întrebări ontologice și gnoseologice.

M-a impresionat, dintr-odată, un fapt de istorie literară, care astăzi nu mai este la modă (mulți scriitori îl ignoră total!), acela de a-și data fiecare poem, de a-i da, astfel, certificatul de naștere cu mare precizie. Așa că, această carte cuprinde poezii date între 9 decembrie 1988 și 23 mai 2012, între „Caii mei” ce amintesc de Serghei Esenin și „Să-ți dau un nume”, un fel de artă poetică în care poezia prezidează universul întreg și sufletul stăpânit al poetului: „Să-ți dau un nume, / n-oi găsi-n vreo carte, / scormonind sălbatic chiar între stihii, / să-ți dau un nume, / lumile înalte / izvorăsc în sine / mii de poezii.”

Tematica lirică este aceea majoră și dintotdeauna: dragostea, creația, moartea, dumnezeirea, iar motivele poetice, bătorite, cum s-ar spune: cocorii (pasărea măiastră), cerbul, corabia, trâmbița de apoi, visul, muza etc. Nouă, însă, este expresia artistică, în multe texte lirice și unitatea de sens a trăirii integrale în structura interioară, în articulațiile intime ale lor, ca în acest „Zbor de primăvară”: „Mi-e sufletul o pasăre în zare / Și tu cum treci prin anotimpul meu / Plutește-așa o sfântă așteptare, / Departe curg părerile de rău. / Veneam confuz din alte continente,

/ Unde ardeau luminile pe rând, / Purtam adânc în urmele discrete / Pecetea-ncovoiată-a unui gând. / Tăcerea mi se arcuia pe strune / Și cântecul murea de stele-nvins / Mari catedrale se-arcuiau în minte / Culorile se ancorau în vis.”

Nicolae Artene cultivă un lirism intimist, cu valențe meditative. Astfel că descoperim, sub cenușa timpului, jarul sentimentelor ce l-au ars cândva, spuza neliniștilor existențiale ce i-au traversat interiorul conștiinței. Frecvente sunt meditațiile pe motivul trecerii ireversibile a timpului și *fortuna labilis*. De pildă, poezia „Moara vieții”, subintitulată „labișiană”, cu accente elegiace pertinente: „La moară bunicul alerga / Pe sania vieții să-și ducă povara, / Bunica privind înapoi îl certa / Că lacome-s morarul și moara! // Odată, târziu, când bătrânul / Grâul și-l puse-n pământ, / Moara veni la bunica / Să-și macine-amintirea în vânt! // Și-acum mă-ntreb: mai macini, o soartă? / Tu, moară neoprită la margini de veci... / Bunicii sunt grâul ce-așteaptă / Făina să cadă din sitele reci!”

De la romantici i se trage așezarea pe gânduri și tot de la ei o anume retorică, însoțită de interogații și exclamații de efect: „Spune-va, oare, vreodată / Câmpul, pădurea, văzduhul / Cât te-am iubit? / O!...Cât mă rugam norilor, / Timpului, să mi te-aducă aproape; / Și munții cu șoaptele lor / Prin veacuri murmurate... / Ți-ar spune vreodată / Cât te-am iubit?”

De la moderniști, însă, poetul de multe ori preia poemul scurt, concentrat, uneori un simplu catren. Iată: „Octombrie”(eminescian): Și dacă toate dor și-s reci / Și timpul lângă tâmpile plânge, / E vina stărilor pe loc / Și-a zărilor de foc și sânge.”

Prieten cu Don Quijote și cu Făt-Frumos cel Bun, poetul Nicolae Artene crede că anotimpul morții poezilor rămâne toamna în care se va duce și el: „Poeții mor în fiecare toamnă / Și duc cu ei tristeți nepovestite, / Pe ramuri suflete coboară / Pierzându-se prin

frunze răvășite.”

Însă, până la dispariția lui autumnală, îl așteptăm cu alte cărți de versuri.

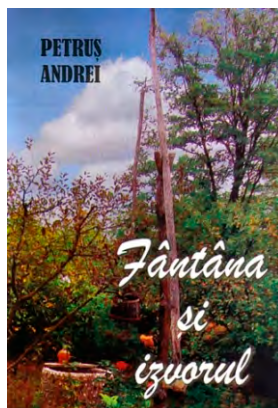

Pastel

Lacul verde, unda verde,
Pe-nverzitele coline
Nici un crainic nu se vede
Cu vreo veste de la tine.

Luna verde, norul verde,
Fructul verde-al geloziei
Și un cântec ce se pierde
Într-un crâng al fanteziei.

Malul verde, ramul verde,
Numai inima uscată
Nu mai crede, nu mai crede
Că va înverzi vreodată.

Pastel

Le lac vert, les vertes ondes,
En haut des prés verdoyants
Pas un seul être au monde
Un signe de toi m'apportant.

Lune verte, nuage vert,
Graine verte de l'envie
Et une chanson qui se perd
Dans un bois de fantaisie.

Rive verte, rameau feuillu,
Le coeur que je sens tarir
Ne croit pas, non, ne croit plus
Qu'un jour il puisse reverdir.

Constantin MĂNUȚĂ**TIMP LUMINAT**

„Vă pizmuiesc, omenire rămasă după mine
 că o să ascultați vântul (...),
 că veți călca pământul (...),
 că veți sorbi lumina care
 pe mine nu mă va mai atinge.”

(Tudor Arghezi, *Mărturisiri*, 1967)

Astăzi, mai mult ca oricând, se recunoaște că societatea modernă se află într-o criză de timp, alături de criza economică și, poate cel mai grav, de criza umană. Lumea se așază și se redimensionează, de la începuturile ei și până astăzi, în învăluirea și pârjolirea vremurilor pe care le trăim.

Dintotdeauna în centrul operelor marilor scriitori ai literaturii naționale și universale, noțiunea de timp a fost una dominantă și obsesivă în fața fragilității existenței umane.

E sfârșit de august și început de septembrie și, după o vară infernal de călduroasă, primele semne ale toamnei s-au instalat mai întâi în natură și apoi în sufletele noastre. Fiecare frunză căzută din arbori este o consecință a arderii furtunosului soare, încă destul de orbitor și potopitor. Pe cer se arată o lumină scăzută, potrivnică omului și păsărilor călătoare, despre care eu cred că au plecat demult de pe meleagurile noastre.

Poate fi cineva de vină că timpul curge implacabil și asurzitor, mai ales în degringolada evenimentelor sociale de la noi? Credem că nu, și fiecare dintre noi ar dori să oprească această stare denumită TIMP.

O astfel de aventură a cunoașterii de sine și a curgerii timpului din jurul său încearcă să o facă ilustrul pedagog și scriitor Vasile Fetescu, prin editarea celui de-al șaptelea volum de versuri *DINCOLO DE TIMP*, apărut la Editura PIM, Iași, 2012, după *Trompeta cu surdină*, *Cântecul lebedei*, *Poeme pentru veșnicie*, *Testament*, *Clipe de infinit* și *Duminică*.

Omul, pedagogul și poetul Vasile Fetescu locuiește în Copou, străjuit de mireasma îmbătătoare a teilor, pe „Insula fericitorilor” (Platon) și nu se sfiește în cărțile sale de versuri să exprime adorația față de arborele sfânt al marelui Eminescu, arbore ce poate exprima antiteza dintre eternitatea naturii (arborele, codrul) și fragilitatea și efemeritatea vremelnică a omului „Amândoi suntem fii/ Ai naturii/ Înfrățiți în existența trecătoare” (*Fratele meu, teiul*), motiv elogiatic și-n alte volume de versuri.

Volumul este organizat pe patru secvențe poetice: *Cânt de poezie*, *Drum spre început*, *Poeme triste*, *Cugete înțelepte*.

Tema fundamentală a poemelor este TIMPUL, trecerea sa inexorabilă – *Fugit irreparabile tempus*, maximă asociată cu *panta rhei*, în poezii ca: *Timp miraculos*, *Străjer*, *Dincolo de timp*, *Înșoțitor*, *Niciodată*, *Melancolică*, *De timp erodat* etc.

„Aștept ca miraculosul/ Timp/ Să îmbrace/ Zilele ființării/ Cu sfințenia/ Binelui/ Și frumosului (*Timp miraculos*).

De la o vreme, autorul este preocupat de rolul poetului și al poeziei în societate, prima poezie a volumului, pusă în loc de prefață, purtând titlul *Poezia, la naștere*: „Te naști/ Din furtuni de gând/ Și văpăi de suflet/ Arzător/ Cu idei inedite/ Înveșmântate în cuvinte/ De aur sclipitor./ Metaforele, rimele, armoniile/ Vibrante/ Îți sunt dăruite de muze inspirate/ Și galante./ Albul imaculat al hârtiei/ Îți deschide/ Liber drum/ Și te așază, cu gingășie,/ În volum./ La dragostea fierbinte/ De autor/ Ți se adaugă emoția estetică/ De cititor”.

Într-o altă poezie, *Cântec pentru suflet*, vede poezia ca o melodie, o excepțională simfonie a sufletului uman, pe care o cântă în fel de fel de ipostaze și situații: „Marea / Și adevărata / Poezie / Nu se rostește, / Nu se citește, / Nu se scrie. / Ea se cântă / Cu sufletul / Ca o armonioasă / Melodie”.

Transpunându-se în postura unui amant, cred că inspirația l-a găsit pe el fericitul (*Speranță*) pentru a transforma poezia într-un cântec: „Poezia este cântec/ Interpretat de poet,/ Pe armonii de versuri,/ Pentru iubitorii de creații/ Lirice./ Muzica sublimă/ A

cântecului poetic/ Încălzește,/ Până la incandescență,/ Inimile sensibile/ Ale cititorilor (*Cânt de poezie*).

„Încântătoarea Doamnă Poezia” – așa după cum atât de frumos o numește în poezia *Destine unite* – îi va transforma pe poeți în: „Magicienii cuvântului/ Nu mor/ Ei pleacă să scrie/ Pentru îngeri” (*Magicienii*), idee care transpare și din poezia *Poetul*.

Afirmând o atitudine stoică, de detașare olimpiană față de vâltorile vieții, ținând spre ataraxie, Vasile Fetescu este mai mult un apolinic decât un dionisiac, poezia fiind subdivizarea retragerii contingentului prin transcendent.

Sentimentul de îndulcire a traiului zilnic este dat de traspunerea unei instanțe imaginare în reliefarea picturală a poeziei naturii, structura tematică vizând starea hipertextului poetic în poezii ca: *Suvenire*, *Autumnală*, *Autumnal paradis*, *Plimbare în parc*, *Toamnă princiară*, *Sfârșit de toamnă* etc. „Frunzele copacilor/ Diversificat colorate/ În tonuri cromatice/ Multiplicate/ Pe pământul dezgolit/ Și trist/ Așezate/ Alcătuiesc un covor/ Pastelat/ Cu parfumul Toamnei/ Îmbălsămat./ Pășesc alene și bucuroși/ Îmbătat de inegalabilul/ Miroși/ Și de înconjurul/ De vis/ Devenit/ Autumnal paradis” (*Autumnal paradis*).

Nu lipsesc motivele simboliste împletite cu cele romantice, structurile metaforice care conduc la ideea unui spirit lucid, având acea *Weltanschauung*, concept și viziune care reliefează împăcarea cu sine și cu lumea din jur.

Vasile Fetescu este un cărturar prudent, cu un deosebit respect față de inefabila putere a cuvântului în chip didactic, moralizator, sugerând dezvoltarea unei poezii *gnomice* - maxime, aforisme, sentințe, reflecții, precepte morale, cu subtile nuanțe...poate și din auzul colorat de care dispune, prin detectarea parfumului, culorii și a sunetului arborilor din paradisiacul parc Copou. Am numărat peste treizeci de astfel de poezii, pe care cititorul le poate descoperi lesne la o primă lectură, ceea ce trădează ilustra profesiune de pedagog de-o viață a autorului: „Nu are puterea/ Să iubească/ Cu adevărat/ Cel ce în sine/ S-a întemnițat (*Fără putere*) sau „Nu am nevoie/ De lupă/ Ca să descopăr/ Prosta/ Și aroganța./ Ele sunt/ La vedere” (*La vedere*).

Există și unele trăsături postmoderniste, ce-i drept puține la număr, cum ar fi *imaneța* „the growing capacity of mind to generalize itself through symbols” - „capacitatea din ce în ce mai crescută de a se genera prin simboluri”.

Au răsărit *Flori târzii*/ din *Cutia Pandorei*/ în mijlocul orei/ înțepată de crini/ din *Parfumul de spini*/ Un *Educator adevărat*/ la chip luminat/ de-o *Toamnă la Copou*,/ de *Lumina Educației*,/ poate și a ecuației/ *Vâșlaș în luntrea vieții*/ în soarele dimineții/ creează ca dintr-o minune/ *Gânduri diamantine*/ și *Flori de înțelepciune*/ inspirat de *Trompeta cu surdină*/ într-o zare senină/ din gândurile Evei/ în *Cântecul lebedei*/ lasă *Testament* și scrie/ *Poeme pentru veșnicie*/ într-o splendidă *Duminică*.../ Zorii s-au ivit/ în *Clipe de infinit*.../ Rămânând în eternitate/ un nume pe o carte/ în Marele Olimp/ *Dincolo de timp*.../ în nemuritoarele lui zile/ visează în Copou/ cu nuanțe subtile/ ilustrul scriitor și pedagog/ FETESCU VASILE.

Vasile CĂRCOTĂ**JUBILEU 2014 – SEMICENTENARUL FILIALEI BĂRLAD A SOCIETĂȚII DE GEOGRAFIE DIN ROMÂNIA****PERSONALITĂȚI MARCANTE ALE GEOGRAFIEI ȘI GEOLOGIEI
ORIGINARE DIN JUDEȚUL VASLUI (2)**

Ne vom referi în articolul de față doar la acele personalități trecute în lumea umbrelor, dar care continuă să-și manifeste prezența și astăzi, prin valoroasa operă, călăuzindu-i pe contemporani. Căile pe care le-au străbătut și concluziile la care au ajuns, nu concordă totdeauna cu cele ale contemporanilor noștri. Așa cum se va putea observa în cele înserate, chiar ele îndemneau la căutări și soluții diferite de ale lor, în măsura unor asidui cercetări în teren. Articolul de față se dorește o invitație la o cunoaștere ceva mai aprofundată a acestor personalități, în monografia editată la eveniment.

Dimitrie Cantemir. Familia cunoscutului Domn și cărturar își are originea în Ținutul Fălciului. Răzeșul Constantin Cantemir, tatăl savantului, a fost domn al Moldovei între anii 1685-1693. Proprietățile familiei erau în satele Silișteni și Urlați din preajma orașului Huși. Când a acces la tronul Moldovei, fiul Dimitrie avea vârsta de 12 ani. Dicționarul *Petit Larousse* prezintă ca loc de naștere orașul Iași. Acest punct de vedere este însușit de mulți istorici. Sunt însă și dintre aceia care indică locul de naștere la răzășia din Silișteni-Urlați. De la vârsta de 15 ani, Dimitrie merge la Constantinopol ca zălog (ostatic) pentru a-și asigura Înalta Poartă fidelitatea față de ea a celui pe care l-a înscăunat ca Domn. Anii petrecuți în acest mare oraș al timpului și important for de cultură, în număr de 22, din care 5 ca ambasador (capuchehaie) al fratelui său Antioh, succesorul tatălui la tronul Moldovei, i-a valorificat din plin. Dotat natural cu o neasemuită capacitate intelectuală ajunge un savant cu abordări enciclopedice. A fost în egală măsură geograf, istoric, literat, filosof, muzicolog, etnograf și poliglot.

Opera geografică de căpetenie este *Descriptio Moldaviae*. Ei i se alătură planul topografic al Constantinopolului și observațiile științifice din zona munților Caucaz. Acestea din urmă au fost publicate postum.

În lucrarea *Descrierea Moldovei*, caracterul enciclopedic este evident. Ne vom referi doar la conținutul geografic și semnificația afirmațiilor din text. Este o lucrare de geografie regională și se socotește precursora națională a acestei ramuri științifice. Alături de descrieri se fac comparații, se surprind cauzalități ale celor descrise și, se sugerează implicațiile de ordin social. Profesorul Ion Șandru aprecia: *D. Cantemir a văzut în geografie o știință vie, un nou mijloc, alături de istorie, prin care se poate studia și descrie țările și orașele, un mijloc sintetic de a înfățișa bogățiile și posibilitățile de dezvoltare* (Revista Terra 4/1978, pg. 10).

Numele său este acordat unor unități administrative din spațiul românesc, unor unități de învățământ și de străzi.

Din perioadele modernă și contemporană, sunt de evocat mult mai multe personalități ale domeniilor evocate.

Mihai David (1886-1954) s-a născut la Negrești și ca geograf are contribuții majore în fundamentarea geomorfologiei, ramură de bază a geografiei. Așa cum și-l amintește profesorul Ion Gugiuman din perioada când magistrul îi îndruma studiul, *își dezvoltă cu multă pasiune convingerile sale dar totdeauna încheia cu cuvintele: Acestea sunt părerile mele. Însă dacă în viitor unul dintre dumneavoastră va ajunge la alte păreri și concluzii bazate pe cercetări atente de teren, voi fi fericit că ipotezele mele de acum au folosit elevilor mei să contribuie la progresul geomorfologiei în patria noastră* (Revista Terra 1/1981, pg. 29).

Comunitatea negreșteană îi cinstește numele înscriindu-l pe frontispiciul Școlii Generale cu clasele I – VIII, din oraș.

Alexandru Obreja (1908-1985). S-a născut în satul Gugești, comuna Boțești – azi satul este centrul comunal. A predat cursuri de geografie regională și metodică didactică la universitatea ieșeană. Școala din localitatea natală i-a înscris numele pe frontispiciu, ca semn de prețuire a celui care acolo și-a făcut studiile primare. Cele secundare le urmează la Huși, iar pe cele superioare la Iași.

Ion Gugiuman (1909-1990). S-a născut și copilărit în orașul Huși, cartierul „Bulgari”. Aici își face studiile primare și pe cele secundare, la Liceul „Cuza Vodă”. În vasta sa opera i se remarcă cercetările în domeniul climatologiei urbane.

Concadinii săi hușeni i-au marcat centenarul nașterii printr-o amplă festivitate desfășurată în incinta Primăriei. Au participat alături de localnici în frunte cu autoritățile publice, geografi din județ, o numeroasă delegație a Departamentului de specialitate din Universitatea „Alex.I. Cuza” și membri ai familiei.

Nicolae Barbu (1924-2012). Locul său de naștere este satul Stâncășeni care aparține comunei Voinești. Aici parcurge studiile primare. Cele secundare le face la Școala Normală de băieți „Principele Ferdinand” din Bărlad. Pe cele superioare le urmează la Universitatea ieșeană. Preocuparea sa predilectă a fost de pedogeografie (geografia solurilor). A fost un frecvent oaspete la activitățile Filialei S.G.R., la Bărlad, Huși și Vaslui. În sesiunea festivă a filialei care marca 30 de ani de activitate (3.dec. 1994) în prezența autorului lucrării „Geologia unităților de platformă și a orogenului Nord-Dobrogean”, Liviu Ionesi, membru al Academiei Române, a realizat o profundă analiză a acesteia.

Dintre geologi, doi își au obârșia pe meleagurile vasluiene actuale.

Nicolae Macarovici (1900-1979). S-a născut în orașul Negrești. Studiile primare le face în orașul Huși; cele secundare în orașul Vaslui; cele superioare, la Facultatea de Științe din Universitatea ieșeană. Cercetările geologice le-a efectuat pe întreg spațiul românesc, de la Nistru până la Tisa. Autoritățile orașului natal îi cinstesc memoria prin a înscrie numele său pe frontispiciul Bibliotecii orașenești.

Traian Idriceanu (1908-1989). S-a născut la Micleşti dar copilăria și studiile primare le face, sub îndrumarea părinților învățători, la Șuletea. Studiile medii le efectuează în orașul Bărlad, la liceele comercial și teoretic. În cadrul Facultății de Științe din Universitate se specializează în chimie. Ulterior s-a ocupat de studii de geochimie, contribuind la identificarea mai multor zăcămintele de sulfuri și sulfuri.

Dintre cei prezentați foarte succint în acest articol, trei au fost distinși cu titlul de academician. D. Cantemir a fost distins în 1714 cu titlul de membru al Academiei din Berlin. Mihai David a fost ales membru al Academiei Române în anul 1935. Nicolae Macarovici a fost distins cu același titlu în anul 1974.

Articolul este doar o semnalare a existenței acestor oameni ca personalități. Monografia în lucru le va consacra un spațiu suficient pentru a fi justificată ca atare afirmația noastră.

Adrian VOICA

AMINTIRI PLOIEȘTENE

Cu unchiu' Danu „la Ilie”

Oricât s-ar schimba între ele cuvintele „crâșmă” și „cârciumă” în versuri apocrifice amintind însă de un anumit cântec de lume, esența lor este aceeași și poate fi probată nu numai de cel ce a scris aceste rânduri, ci și de cel ce le citește:

„Cine-a pus cârciuma-n drum,
ăla n-a fost om nebun!”

Într-adevăr, în târguri în special, cârciuma (sau crâșma) deservea cel puțin două străzi, iar dacă avea marfă bună și vad comercial recunoscut, cel puțin un cartier.

Se întâmpla însă ca după război, o cârciumă, chiar bine poziționată, aflată într-un cartier mărginaș locuit de familii nevoiașe, să nu fie plină totdeauna de mușterii închinând pahare cât mai ales vorbe răutăcioase.

Așa se petrecea și în cârciuma unchiului Danu, situată la întretăierea străzilor Malu Roșu și Traian. „La Ilie” era o bombă în miniatură moștenită de la tatăl său, niciodată prea încăpătoare pentru cei care-i treceau pragul.

Pavată cu piatră de râu, Malu Roșu era atât numele unei străzi cât și al unui cartier întreg, dominat de țigani care nu ieșeau din cuvântul geambașului venit să-și impună voința. Adesea scrâșnind pe pietrele inegale, treceau în viteză roțile cabrioletelor acestuia – ale lui Mustăța, mai precis – un personaj straniu și temut pentru cruzimea cu care săvârșea uneori justiția proprie. Nici de fetele sale n-avea milă.

În camera cu miroșuri diverse, de la mahorcă la mercaptani, țuică și sudoare, oamenii puneau țara la cale. Spunea unul:

- Bă, acum e de noi! Trebuie să ne înscriem la comuniști, dacă vrem să ieșim din sărăcie!

- Așa-i!, completa un altul. Ieri a fost adunare mare. Am auzit cu urechile mele: „Cine nu-i cu noi este împotriva noastră!”

Unchiul meu, care ștergea un colț de masă, s-a oprit din treabă.

- Ce-i mă jidane, vrei să te înscrii și tu? (Foloseau acest apelativ pentru că unchiul Danu avea nasul coroiat.)

- Dar ce, Costică, nu e voie să ascult? – se borși acesta.

- Nu, mă exploataztorule! Uite, azi nici nu-ți mai plătesc! Ce-ai să-mi faci?

- Nimic, dar mâine nu te mai servesc. Te dau afară!

La masa respectivă se produse gălăgie.

- Iordane, îi ținu cineva partea, ai dreptate! Așa-i negustoria curată: îmi dai, îți dau! Așa că nepoate, șterge-ți mucii!

Scene ca acestea se întâmplau tot mai des. La unele eram martor și eu, când veneam duminica și stăteam o oră-două pe lada din spatele tejghelii, până când unchiul Danu îmi dădea porția de covrigi. De obicei, nu eram singur ci cu Nicușor, verișorul meu ceva mai răsărit, care putea să-i servească pe clienți când stăpânul lipsea. El era astfel pregătit să-i ia locul într-un viitor nu prea îndepărtat, deși unchiul Danu însuși se arăta sceptic în această privință.

Când s-a produs naționalizarea (prognostată de clienți!) și, puțin mai târziu, când au apărut sovromurile, era clar cine deține puterea în această țară și încotro se îndreaptă România. Numai surorile, cumnații și verișorii – adică cei ce locuiau lângă el – nu-i credeau previziunile sumbre, chiar dacă ele s-au adevărat în totalitate.

În anii următori, crescând eu și golindu-se definitiv lada de covrigi, nu m-am arătat în spatele tejghelii. Caietele tot mai numeroase, tocul și creioanele ce mai mult zgâriau decât scriau îmi ocupau timpul și așa prea restrâns din cauza lecțiilor și a prieteniei cu Sami.

Și totuși, uneori îl vedeam pe Nicușor, care trecea prin fața curții mele, mergând încovoiat sub greutatea unei serviete. Odată l-am întrebat ce duce. A deschis-o și mi-a arătat: erau trei sticle de un litru având etichetele: „Țuică”, „Rom”, „Secărică”. Prin urmare, așa ajunsese acum unchiul Danu să-și facă aprovizionarea!

De undeva, din memoria mea de copil s-a desprins un fragment de dialog pe care l-am surprins între frați:

- Ieri seara a fost pe la mine Costică. E acum activist. Mi-a spus așa: „Tovarășe Iordan, când vei trage definitiv obloanele „La Ilie”, să știi că vin să fac cinste”. E greu, tare greu, dar încă-l mai amân!

Sami

În ciclul elementar am avut un coleg de care m-am atașat mult. Avea părul blond, (spre roșcat), mulți pistrui pe față și îl chema Samuel Panaintescu. Îl botezase așa o familie religioasă care-și pusese mari speranțe în acest nume biblic. Cel mai mic copil al familiei (mai avea doi frați) era sortit de la naștere să nu părăsească nici o clipă credința și să fie un practicant demn de stima celorlalți, ca părinții și frații lui, adventiști notorii. Dar nici vorbă „să-l urmeze pe Domnul...” – cum sună în traducere denumirea ebraică a numelui său. El avea să apuce pe alt drum...

Cei de acasă, colegii și prietenii îi spuneau **Sami**. Dar în acea vreme, „Sami” avea și altă conotație, făcând trimiterea la „Unchiul Sam”, simbolul Americii capitaliste, campioană a inechității sociale.

Diferențiindu-se așadar prin nume dar și prin figură de ceilalți colegi, Sami avea și posibilități materiale pe care noi nici nu le visam. Părinții lui, cu locuri întinse în partea de sus a străzii Malu Roșu, cultivând multe flori dar și legume, îi dădeau celui mai mic fiu bani de buzunar pentru vreo carte sau vreun film, încât iluzoria lui independență s-a produs de timpuriu.

Când venea de la școală trecea pe lângă casa mea, dar ca să ajungă la propria locuință mai avea mult de mers, încă pe atât. Uneori când ne despărțeam el continua dialogul astfel: „Pentru mâine nu avem lecții grele. Ce spui? Mergem la un film?” Iar eu răspundeam aproape invariabil: „Mergem!”

După o oră și jumătate (aproximativ) ne întâlneam din nou. El fluiera într-un anumit fel și acesta era semnalul că Sami aștepta nerăbdător la poartă. În funcție de anotimp îmi aruncam (sau nu) ceva pe mine și coboram în fugă treptele scării exterioare, după ce-o vesteam pe mama, totdeauna înțelegătoare, că „plec cu Sami!”

Pe vremea aceea, frecventarea cinematografului cu filme exclusiv sovietice se număra printre distracțiile majore, mai ales pentru noi, elevii din clasele terminale. Abia așteptam să vedem cu acest prilej ce isprăvi au mai făcut ostașii sovietici și cât de rău, de penibil și grotesc le-au răspuns nemții.

Mergem adesea la cinematograful „Aro”, rebotezat „23

August”, unde rupea biletele rotofeiul Carol, cu un ghiul de aur de mare efect, sau la „Popular”, noua denumire a vechiului „Scala”. Nemulțumiți, uneori, de calitatea filmului vizionat, ne hotărâam să intrăm imediat la altul, atrași de vreo reclamă ceva mai inspirată. Eram conștienți însă că în acea seară ne vom culca ceva mai târziu, iar lecțiile (cine știe?) vor rămâne doar parțial făcute. În mentalitatea noastră de preadolescenți ne asumam însă acest risc, adesea comparându-ne cu eroii văzuți pe ecran care biruiau în situații cu mult mai grele.

Dar ceea ce ne unea cu adevărat era pasiunea pentru lectură. În afara cărților obligatoriu de citit, ne delectam cu multe altele, printre care și cu „*Aventurile submarinului Dox*”, pe scurt „Dox”, din care aveam o colecție întreagă. Ne împrumutam unul altuia numerele lipsă (apărea în fascicule, dar fiecare avea autonomie deplină) și rareori dădeam peste un exemplar mai curățel. Majoritatea erau rufoase, dovadă că trecuseră prin sute de mâini și pe sub sute de ochi aflați în căutarea unor aventuri incredibile.

Nu știu de unde le cumpăram, pentru că la Anticariat nu le-am văzut niciodată. În schimb, se aflau pe rafturile sale câteva volume din Jules Verne, în prețioase ediții franceze, cu ilustrații. În acele vremuri turburi, când pentru mulți „foști” traiul de zi cu zi constituia o problemă, biblioteci întregi erau transferate aici în schimbul unor sume modice. Om cu dare de mână, Sami cumpărase destule, deși nu știa / știam boabă de franceză. Dar ilustrațiile erau evocatoare, lăsând fantezia noastră să zboare nestingherită.

Cele mai frumoase amintiri se leagă de vizitele pe care i le făceam acestuia în zilele de vară. Așezați pe o pătură în fundul grădinii, admiram lanul multicolor de gladiole în timp ce degetele noastre oscilau între alegerea coacăzilor albe sau roșii, aflate în preajmă.

Legat de acest remarcabil spectacol vizual păstrez însă și o amintire tristă datând din timpul studenției mele. Într-o vară am venit să-mi văd vechiul prieten și, deoarece poarta era deschisă, am intrat. În curte vorbeau câțiva oameni străini, iar mama lui Sami răsădea câteva gladiole într-o parte mai ferită a grădinii. „–Nu le mai muta degeaba, mătușă, i-a strigat cineva.

Mâine facem curat peste tot!” Am înțeles că demolările au ajuns și aici și că frontul construcției de locuințe își revendică și acest teritoriu pe care, până atunci, crescuseră flori. Am văzut-o pe bătrâna mamă a lui Sami frângându-se de mijloc, căzând în genunchi și începând să plângă, imagine cel puțin egală cu cea antică a durerii.

*

Sami n-a urmat liceul, pentru că n-a reușit la examenul de admitere. A făcut o școală profesională, mai întâi, apoi alta de profil, remarcându-se ca maestru la cea mai mare rafinărie din oraș. Seriozitatea și calitatea muncii, precum și acel „ceva” care ținea de cultura lui de autodidact au fost factori determinanți care au grăbit intrarea sa în partid și accederea în rândurile asesorilor populari, în care s-a impus prin intransigență.

Primind un apartament modest și îngust în primul bloc din strada Branciog, aflată în zona în care locuise în copilărie, el și-a dus multă vreme singurătatea în compania paharului până când a dat peste o femeie cu visele nerealizate, ca și el, care l-a înțeles și l-a acceptat.

În această postură de cuplu nerecunoscut oficial, pentru că nu era legalizat, i-am întâlnit pe amândoi, într-unul din voiajele mele anuale. Din prietenul meu de odinioară rămăsese numai o umbră tristă, peste care aducerile aminte alunecau cu indiferență. Pe atunci nu realizam că este, încă, bine. Acum n-au mai rămas decât amintirile mele.

Emil NEAGU

Ca pasărea Phoenix

Într-o zi
Buzele tale își vor stingea setea
Cu apa aceasta
Care saltă-n cascade
Indiferentă,
Fără se știe ce plăceri o așteaptă.
Cutremurat de un gând,
îmi afund obrazul în șuvoiul ei răcoros.
Cine știe?
Poate într-o zi
ne vom ogoi tristețile
în șuvoiul aceleiași ape.
Și totuși,
arsura,
ca pasărea Phoenix,
va crește din spuză.

Izvorul

Setea mea
a scos din cătușe izvorul.
O rază de soare se-adapă în apă,
s-o legene-n hamacuri de vânt,
ca să se ardă-n șiroaie
ca pure cristaluri
pe care se sprijină cerul.

Puzderie de stele
Țăsnesc din ochii tăi,
Strălucitoare în splendoarea lunii.
Par nemișcate
și totuși
sunt drumuri-destine,
în devălmășia lor.
Se cheamă Mona?
Galatea?
Orbit de frumusețe,
Spre care să mă-ndrept?
Care să fie steaua
Ce
Ca pe tine o cheamă?

Ion MORARU

GHINIONUL

Când Sevastița s-a măritat cu Drulea nici nu știa acesta câte îl așteaptă...

Sevastița avea deja o fată, mărișoară de acuma dintr-o căsătorie anterioară; se măritase de tânără, o îndrăgise mulți băieți din sat și încă mergea vorba că unul din „amozii” ei, credea că o va putea lua chiar în ziua nunții... N-a fost așa și cel cu care s-a căsătorit nu a putut duce trai îndelungat cu dânsa... nu se poate ști din cauza cui – din cauza ei? Ori a mamei sale, Parascovia, care de dimineață, de la răsăritul soarelui și până la apusul său era tot cu ochii pe Sevastița!

Drulea trecuse binișor de patruzeci de ani și nu fusese niciodată însurat... Sevastiței îi surâdea mereu fața de când și-a dat seama că lucrurile merg înainte. Și Drulea fusese iubăreț la viața lui – vorbea lumea câte și mai câte... Sevastița chiar i-a zis într-o seară, mai pe ocolite, mai pe ascuns, dar mai direct a fost Drulea când i-a răspuns: „Da, așa este. Dacă vrei îți fac listă cu toate fetele și femeile...”

Ce-a mai pălit privirea Sevastiței că le știa și ea, dar dacă era să meargă treaba înainte, nu se putea opri... S-a mutat Drulea la Sevastița, cum a trăit și cu celălalt, la ea acasă și mama Parascovia mereu își făcea cale când nu-și putea arunca privirea peste gardul ce despărțea curtea. „Sevastiță, ce faci? Ce-ai mai pus la foc? Unde este fata? Prin grădină te-ai mai uitat? La păsări și la animale ce ai dat?” Și cu alte sute de întrebări o necăjea pe fiică-sa, ce își trăia primele zile ale noii căsnicii... Drulea nu putea zice nimic neveste-sii dar se mulțumea să se uite peste tot, să vadă ce este, căuta să se obișnuiască... Mai venea și nenea Prigorie – tatăl Sevastiței. Ca și când Drulea nu ar fi fost bărbat acolo, întreba și el: „Nu cumva s-a înfundat hornul la sobă? Lemne tăiate ai, Sevastiță tată?” Ce viață, ce mai trai mai ducea tânăra familie!... Parascovia, de pe marginea gardului spunea: „nu aveți nevoie de nimic, tot ce trebuie avem, numai sănătate să fie.” Prigorie, bătrânul din curte, zicea și el, lăudându-se în felul lui: „Am făcut de toate, numai să ne purtați respect!” Numai Anita, fata cea mică devenise tăcută... se atașa parcă de Drulea... Avea nevoie de un tată...

Ca o nevastă nouă și care se respectă, Sevastița și-a schimbat bijuteriile ce le avea, și-a luat altele noi, i-a luat și fetei cerceluși și un inel că îi trebuie și ei deși era la școală, în cursul primar. Despre Drulea spunea că dacă este băiat de treabă și este și gospodar îi va face un copilaș, „dacă are și sunet bun și are grijă și de gospodărie, cum să nu-i fac?” Dar gândul i s-a întors după ce Drulea a adus acasă toți membrii din partidul din care făcea el parte, ce avusese în acea zi conferința locală. Parascovia privea totul din pragul ușii, Sevastița nu mai prididea să aducă la masă ba una, ba alta – scosese toată vesela – iar Prigorie, de când a venit, bombănea prin curte: „cu partidul mamei lor, cât deranj face la casa lui”. Drulea nu-i spusese nimic Sevastiței înainte și, deși au luat ei câteva sticle de băutură să se cinstescă, a trebuit și moș Prigorie să umble la butoi și să scoată vin... Iar băutura fără mâncare parcă nu are scaun... a trebuit și Parascovia să scoată niște carne din aceea topită la Crăciun. Numai Anita privea tăcută dintr-un colț tot acel dezmăț în care se agitau spiritele privind doctrina, planurile de urmat pe plan local ale partidului... Scăpat de toate astea, Drulea, privit acum și mai circumspect de toți ai casei își

luă curajul și se apucă de treabă. A văzut că gardurile mai au scânduri rele și rupte, s-a hotărât să facă garduri noi... Ca să nu mai poată Parascovia să vadă totul de pe gard, Drulea s-a gândit ca acolo să facă un gard mai înalt... Și l-a făcut – cât de mult zicea moș Prigorie că sunt prea mari scândurile și să le mai taie, Drulea așa întregi le-a bătut...

Căsnicia lor parcă mergea altfel; Drulea muncea ba într-un loc, ba într-altul, după orele de program să mai aducă un ban în casă... dar și Sevastița se spetea, mai ales înaintea sărbătorilor religioase când, după ce termina toate treburile, trebuia să facă și prăjituri pentru Drulea, să vadă colegii lui de serviciu că are și el prăjituri, crochete...

Sevastița era din ce în ce mai frumoasă, firele-i aurii ale părului îi luminau fața cu privirea unei femei ce învârte toate lucrurile pe degete... purta haine scumpe de blană și când mergea călca apăsât, fără a mai întoarce capul... Era o femeie fericită – așa zicea Parascovia mereu, având ca un ghimpe în suflet, privirea lui Drulea care înălțase gardul. Drulea slăbise mult, se înnegrise la față, nu mai putea fi în „apele” lui, îl măcina totuși o durere, se simțea stingherit în ceea ce făcea... dar avea și el o mică mulțumire, văzând-o pe Anita mai bucuroasă... învăța bine la școală...îi făcuse o cameră numai a ei, îi cumpărase și un televizor... Simțea cum îi crește inima când venea copila și-l lua de mână să îi arate ceva în camera ei, jucării ce i le cumpăra Sevastița.

„Ghinionul” căsniciei lor a venit odată cu moartea babei Pociova, mătușa lui Drulea. Aceasta a lăsat în urma ei un grajd vechi și ca să nu stârnească cine știe ce patimi după avere, părinții lui Drulea și toți ai săi, s-au gândit că i se cuvine lui grajdul, baba neavând niciun urmaș. S-au gândit și unde stătea el în casele lui Prigorie și Parascoviei – când o îmbătrâni să aibă și el casa lui, să stea cu nevastă-sa Sevastița. Atât i-a trebuit Sevastiței cât să aducă Drulea vorba de refacerea grajdului babei Pociova, că a și sărit cu gura: să-l facă ea acum? Ea are unde să locuiască și are de toate! Parascovia, și ea: „vai de mine, draga mamei, nu ai de ce să muncești atâta”, iar Prigorie era gata să-l înjure și să-l ia de gât pe Drulea...

De atunci, Drulea nu a mai avut nici un ceas de liniște, dar gândul că putea să refacă acel grajd după cum visa el că va sta acolo, îl făcea și mai puternic, și mai stăpân pe sine... Sevastița nu-l mai putea privi de când știa că gândul lui Drulea este numai la grajdul acela. Devenise respingătoare, se certau mereu și Parascoviei atâta îi trebuia că venea și ea peste ei.

Drulea, singur, neputincios în fața lor, se zări ca în apele mișcătoare ale unei oglinzi, în stare să pornească pe un alt drum... În toiul certei a luat ciocanul și a desfăcut scândurile la gardul ce îl făcuse. A aruncat scândurile în căruța unuia ce trecea pe drum și, din poartă, a privit lung în urmă... În pragul ușii, Anita își ștergea lacrimile ce i-a cuprins obrazii, privind cu mânie la cei ce o chemau, cu năduf, la ei...

Teodor OANCĂ

PESTE TIMP

Profesoara Denisa Gavrilescu intră cu ochii umezi în cabinetul directoarei. Aceasta observase încă de dimineață că Denisa are ceva pe suflet, dar nu cutezase s-o întrebe, deși sunt bune prietene și apropiate ca vârstă.

- Ia loc, draga mea, ce s-a întâmplat?

Denisa nu-i răspunse imediat. Părea că nu știe cu ce să înceapă. Se așază pe scaunul din fața biroului și spuse:

- Sunt răvășită.

Directoarea bănuie că trebuie să fie vorba de o întâmplare de acasă. Exclusea orice motiv care ar fi putut angaja relația colegei sale cu liceul. Așteptă să se mai liniștească.

- Servești o cafea? E deja făcută.

Denisa încuviință din cap și căută o batistă în geantă. Directoarea umplu o ceașcă.

- E potrivit de dulce.

Căută să surprindă privirea Denisei, îi zâmbi și o îndemnă să vorbească. Denisa sorbi o gură de cafea și întinse palmele pe birou. Inspiră adânc. Părea să spună că s-a mai liniștit.

- Am fost ieri la Rectorat. Mi-a spus secretara de la Perfecționare că lucrarea mea de gradul I va fi îndrumată de doamna conferențiar Miruna Diaconu. O cunoști?

- Prea puțin.

- A absolvit liceul la noi acum cinsprezece ani. Am avut-o elevă.

- ÎNSEAMNĂ CĂ NU NE-A UITAT.

- Sper. Dar n-am uitat eu.

- Ce vrei să spui?

- A fost o elevă foarte silitoare, dar s-a întâmplat ceva nedorit în relația noastră. Să te pun în temă. Era în clasa a XI-a. Predasem cu o săptămână în urmă lecția despre Germania Federală. La toate lecțiile care priveau statele occidentale nu ieșeam din litera manualului. Trebuia să fim foarte atenți la felul cum tratăm economia țărilor din Vest. Din această cauză se punea accent mai mult pe geografia fizică. În săptămâna următoare am ascultat, îmi aduc bine aminte, două fete.

- Una dintre ele a fost Miruna?

- Da. I-a revenit să prezinte partea economică din lecție. Ei, bine, toată clasa a ascultat-o cu sufletul la gură. Reproducea prea puțin din ce le spusese eu sau din ce se găsea în manual. Miruna reținuse, în schimb, esențialul pe care oricine era dator să-l cunoască. Nu numai principalele ramuri industriale, cu centrele lor, dar a vorbit despre înalta tehnologie germană, despre puterea economică de prim rang a acestei țări, despre calitatea muncii, despre exportul nu numai de mașini, utilaje, linii tehnologice, ci chiar de fabrici. O asemenea abordare nu era permisă în vremea aceea.

- Interesant. De unde știa?

- De acasă. Tatăl ei era inginer șef la Termocentrală. Am bănuie că de la el știa toate astea.

- Și care e problema?

- Am greșit față de ea. Am crezut că a vrut să-mi arate că știe mai mult decât mine. Iar faptul că prin răspunsul ei a trezit atenția colegilor m-a răscolit într-atât, încât am considerat că trebuie s-o aduc la nivelul clasei. Nu-mi explic nici acum ce mi-a venit, cum am putut să gândesc așa. I-am reproșat că n-a

prezentat ramurile industriale așa cum le predasem și cum erau tratate în manual și pentru asta i-am dat nota șase. S-a așezat și n-a scos o vorbă. Elevii, pe vremea aceea, nu erau tupești ca cei de acum...

- Mai departe?

- Ce să spun mai departe? Au simțit și elevii, în trimestrul următor, că ceva nu e în regulă. Între mine și ea s-a instalat o relație rece, de neimaginat de rece, căreia numai absolvirea liceului i-a pus capăt. Asta a fost.

- S-o fi ambiționat această întâmplare atât de mult, încât s-a hotărât să urmeze Facultatea de Geografie?

- Nu știu. Tot ce se poate. Dar acum sunt la mâna ei. Vezi ce surprize ne oferă viața? Chiar și peste timp. Când am aflat cine îmi va îndruma lucrarea de grad, am crezut că pică cerul pe mine. Pe de o parte mi-e teamă, pe de alta mi-e rușine. Vezi în ce situație sunt pusă?

- Și ce vrei să faci?

- Mă gândesc să cer schimbarea îndrumătorului științific al lucrării.

- Exagerezi. N-o să-ți vină să crezi, dar astăzi de dimineață m-a sunat doamna conferențiar Miruna Diaconu. Mi-a spus că e absolventă a liceului nostru, m-a întrebat de unii profesori de atunci, m-a întrebat și de tine, ținând să arate că e bucuroasă să vă revedeți și că va fi îndrumătoarea științifică a lucrării tale de grad.

- Dumnezeu! rosti Denisa podidind-o plânsul.

- M-a rugat să-i dau numărul tău de telefon. Zilele astea o să te sune.

- Mobilul sau telefonul fix?

- Amândouă.

SEMNAL

Volumul de poezie a apărut în 2012, la Craiova, la Editura Universitaria, în 66 de pagini.

Cuprinde rondeluri despre timp, despre pelerinaj, de primăvară, de vară, de toamnă de iarnă (e reprodus pe coperta 1), cu prichindei etc. și se încheie cu „Rondelul umbrelor”.

Marian ROTARU

“NOBLEȚEA UNEI FABRICI. POVESTEA MÂNDREI”

O (auto)prezentare

Cu câțiva ani în urmă am citit cartea lui Ioan T. Morar, “La capătul Lumii. Noua Caledonie la un pas de Paradis”. Dincolo de exotismul Noii Caledonii, al Insulei Pinilor, al arhipelagurilor Loialității și Belep, sau al Noilor Hibride, am rămas uimit de puținul timp care i-a fost necesar autorului ca să scrie, să editeze și să ofere cartea cititorilor. Volumul de călătorie al domnului Morar este “life”. Rândurile erau așternute pe măsură ce impresiile se adunau în cele 30, poate 40 de zile de vacanță, petrecută în Mările Sudului! Stilul este fără cusur și trădează siguranța omului de litere. “Noblețea unei fabrici. Povestea Mândrei”, este o carte scrisă la rându-i într-un răstimp scurt, “din mers”, pot spune. Noptile, sâmbetele și duminicile unei veri, au oferit răgazul necesar pentru documentare, pentru aflarea și cercetarea documentelor de arhivă, pentru reflecție și pentru scriere. Prea puțin a rămas pentru șlefuirea textului, deși era necesară cu prisosință. Era necesară rafinarea frazelor, cu atât mai mult, cu cât fiind un om al cifrelor, sunt lipsit de harul pe care-l au scriitorii, de a potrivi cuvintele pe cât de armonios, pe atât de spontan. Imperfecțiunea stilului este sper compensată de bogăția informațiilor.

Pare că-mi atribui singur o laudă! De ce vorbesc despre bogăție de informații, atunci când “eroul” cărții este o...fabrică? Dacă era monografia unei localități, sau a unei regiuni, privită în toată complexitatea ei geografică, istorică, etnografică, socială sau economică, aprecierea cantitativă, putea să nu surprindă! O fabrică însă, pare a fi doar un atom în comparație cu lumea care o cuprinde.

Profesorul Dominuț Pădurean este autorul unei vaste lucrări dedicate Insulei Șerpilor aflată la Gurile Dunării. Precizarea poziției geografice, nu-i deloc pedanterie, având în vedere că undeva, lângă coasta Bulgariei, insula noastră are o tiză mai mică, mai puțin celebră și supranumită Sfântul Toma. Subiectul nu reprezintă un unicat în literatura română. Mi-au căzut sub ochi cel puțin trei monografii care tratează tema, dintre care cea mai veche a fost publicată în august 1938. Toate se prezintă sub forma unor broșuri, sau cel mult a unor cărți de dimensiuni modeste. Domnul Dominuț Pădurean însă, scrie despre insula Amazoanelor, a lui Ahile și a lui Apolon, sute de pagini! De ce atât de mult text, un adevărat bombardament de informații aruncat asupra cititorului, când se referă la o palmă de pământ a cărei suprafață nu depășește 17 hectare și care niciodată nu a avut locuitori stabili, decât poate în afara străvechilor blajini, despre care amintește Adrian Bucurescu? Este adevărat că marele geograf Ion Simionescu, în volumul “Între Dunăre și Mare”, spunea că nicio bucată de pământ românesc nu este mai prezentă în literatura antică, decât Insula Șerpilor, iar templul lui Apolo din insula Leuke, este evocat de Nicolae Densusianu în Dacia Preistorică, dar micimea locului geografic, nu pare deloc potrivită pentru a fi tratată în tomuri groase.

Trebuie să nu pierdem din vedere un aspect esențial al lumii care ne înconjură! Sistemul! Totul, că este vorba de o alcătuire naturală, de o structură socială, de o viață, de un episod istoric, de o verigă economică, ori de o creație umană, nu există decât în strânsa legătură cu alte alcătuirii, structuri, vieți, episoade, verigi sau creații. Nimic nu este izolat, nimic nu este adiabatic! Sigur, oricărui cercetător îi scapă legăturile și influențele oricât de îndepărtate, indirecte, ori ne semnificative. Rămâne însă o sumă mare de elemente care condiționează obiectul cercetării. A face abstracție de ele, înseamnă să refuzi a înțelege dinamica fenomenului. Privirea aruncată către contextul general și către elementele conexe, face ca rândurile despre o fabrică, despre un om, sau despre o insulă de câteva hectare, să acopere multe pagini.

Profesorul Dominuț Pădurean scrie despre geografia, geologia, ecologia, mitologia și istoria Insulei Șerpilor. Îi face astfel spus monografia. Merge însă mult mai departe. Nu rupe segmentul de istorie al insulei de cadrul general al jocului politic în care a fost antrenată Dobrogea Mare și România Mare. Ostrovul din Marea Neagră, devine un motiv de rememorare, dezvăluire și analiză a multor momente dureroase de reale din istoria noastră națională.

“MÂNDRA” are istoria ei, care se împletește cu alte istorii particulare, spre a forma ceea ce noi numim trecutul unui oraș, al unui ținut, ori al unei țări. Așa cum stă bine oricărei istorii, începutul începutului, este neclar, este îndărătnic când este vorba să-și dezvăluie secretele, lasă loc ipotezelor. Așa cum stă bine oricărei istorii, firul timpului intră în cutii negre care nu permit unui ochi din viitor să scruteze ceea ce odată era prezent. Pentru a nu întrerupe șirul expunerii și pentru a construi o descriere coerentă, am umplut lipsa ori tăcerea documentelor, cu propriile-mi presupuneri, deducții, analogii și păreri. Din capul locului mă declar conștient de faptul că istoria care nu-i cercetată și descrisă de un istoric stăpân pe metodele sale, nu este știință, este o poveste. Pe de altă parte îmi amintesc că bătrânii de la țară pe care i-am cunoscut în copilărie, credeau cu tăria înțelepciunii, că toate basmele sunt adevărate și descriu fapte petrecute aievea în timpuri străvechi și în locuri care țin de o geografie fabuloasă. Așa a apărut nu “istoricul”, ci “povestea Mândrei”. O poveste a cărei alcătuire nu s-a dovedit a fi deloc simplă și liniară.

Actul de naștere este doar un mod convențional de a marca începutul unei ființe. Pentru a vedea de unde venim, trebuie să căutăm rădăcinile. Dacă știm de unde venim, înțelegem încotro mergem! Poate de aceea azi există atâta înverșunare în a dezrădăcina individul, de a-l rupe de tradiție, de a-i șterge conștiința originii și demnitatea de gintă. Omul fără trecut, are un prezent penibil și un viitor precar. Am asemuit în carte fabrica cu o ființă omenească complexă.

Evident că nu m-am referit la sistemul tehnic. Acesta oricât de elaborat ar fi, rămâne doar o colecție de instalații și programe, dispuse în modul care să asigure congruența unui proces. M-am referit la fabrica vie, la oamenii fără de care nimic nu-i posibil. Printr-un liant spiritual nedecelat de știință, ci doar bănuț, aceștia ajung să aibă valori comune, să aibă un „supraeu” colectiv, o anvelopă psihică, numită „cultura organizațională”. Știința juridică, a recunoscut prima, „fabrica”, „instituția”, sau „organizația” vie, atribuindu-i statutul de „persoană”, adevărat nu fizică, ci morală. Actul de naștere al persoanei morale este hotărârea unui judecător. Dar la fel ca la ființele umane singulare, începutul adevărat nu-l găsim în acte. O întreprindere nu are de regulă înaintași pe linie ascendentă, așa cum are omul văzut de unul singur. Apariția este legată de existența prealabilă a unor premize.

Căutarea premizelor, nu-i o treabă ușoară! Poate comunismul nu ar fi apărut, dacă guvernatorul austriac al Bosniei, ar fi ascultat de rapoartele poliției secrete și ar fi schimbat traseul Arhiducelui Franz Ferdinand. Atunci gloanțele care au amorsat primul război mondial, ar fi rămas fără țintă. Pe bună dreptate, nimeni nu a văzut în atentatul de

la Sarajevo, începutul lanțului causal, care a condus la instituirea unei orânduirii sociale nefericite. Cauzele primare stau în altă parte. Pentru a elimina piste false și pentru a evita conexiunile secundare, care în măsură modestă doar au catalizat un proces istoric, am plecat de la ceea ce caracterizează MÂNDRA, de la nota distinctă. Care este oare? Capacitatea extraordinară a acestei fabrici de a supraviețui! Capacitatea de a depăși două războaie mondiale, o ocupație străină, două schimbări majore de regim social politic și economic, trei mari crize economice și câteva cataclisme naturale trimise de mânia Divină, sub forma inundațiilor, secetelor sau a cutremurelor. Puține firme din România au reușit să traverseze zbulciatul secol XX și început de secol XXI! Puține firme au reușit să supraviețuiască, ba chiar să prospere în condițiile în care regiunea unde funcționează, nu oferă din abundență materia primă, deși potențial are în mod sigur. Puține întreprinderi au reușit să învingă în lupta cu sute de concurenți, poate mult mai avantajați. Nu este deloc ușor să pui pe răboj cel puțin suta de companii, când ești la mâna factorilor naturali care influențează agricultura, a fluctuațiilor nivelului de trai, sau a gusturilor nestatornice. Am zis că premisele apariției fabricii, trebuie să explice secretul acestei extraordinare tenacități de a exista. Premizele trebuie să lămurească acea cultură organizațională fericită, acel mental colectiv, care a permis ca din loteria sorții, să se extragă lozul câștigător. Dacă fabrica este o ființă vie, atunci premisele sunt de natură umană și socială.

Primul dintre ele este „Locul”, adică spațiul geografic în care „MÂNDRA” a apărut. Elementele geomorfologice și climatice au importanța lor, dar ele rămân doar niște simple

potențiale, dacă omul „care sfințește locul” nu intervine. În final cea care primează este calitatea umană. Imensele bogății din Transvaal, nu au fost valorificate până când burii nu s-au așezat acolo! Alberta nu s-a transformat singură în grâнар. A trebuit să aștepte venirea britanicilor, care să pună plugul în brazdă. Legende, pentru ca fiind la început de istorie a celui de al doilea mileniu creștin, mitul și realitatea se întrepătrund, îi arată pe locuitorii Bârladului și a Țării Berladnicilor, ca fiind un neam de oameni întreprinzători și curajoși, care s-au implicat în mersul evenimentelor petrecute în colțul de lume, unde Dumnezeu le-a hărăzit să traiască. După ce vremurile s-au mai limpezit, adică după ce Moldova devine un stat centralizat și puternic, energia bârlădenilor se canalizează în chip firesc către economie. Liniștirea vre-murilor a fost doar relativă și nu a însemnat dispariția pericolelor! Natura și lumea, i-a pus pe bârlădeni de prea multe ori la încercare. Au ieșit de fiecare dată deasupra vâltorii. Ce i-a ajutat? Valorile fundamentale ale personalității colective, clădite în zbulciamentele secole XII. XIII sau XIV și anume demnitatea, credința, dar mai presus de toate spiritul de independență.

Un întreprinzător, nu poate fi decât un om care are un acut spirit de independență.

„Locul”, sau mai bine zis, oamenii locului sunt cei care condiționează „Mediul Comercial și Industrial”. Luat în sine, cadrul general economic, reprezintă o altă premiză, fără de care „MÂNDRA”, nu ar fi existat azi. Este matricea! Un mediu adecvat, asigură nu numai infrastructura și un sistem relațional productiv, ci și o motivație, care ține mai mult de latura culturală. O cultură îndreptată către inițiativă, asigură propășirea. Evident că acest cadru a cunoscut o continuă dezvoltare. A început cu atelierele în care acum un mileniu și jumătate se elabora oțel, plecând de la

limonitul din Valea Seacă și de la mangalul dat de lemnul pădurilor; a ajuns la morile de vânt, apoi la „săpunul de Bârlad”, pentru ca în final, la debutul secolului XX, să apară primele fabrici moderne, printre care s-a numărat și „MÂNDRA”.

Așa cum am spus mediul geografic, oferă o potențialitate, oamenii reprezintă motorul viu, care-l pun în valoare. Mai trebuie o a treia premiză, factorul declanșator. Acesta nu poate fi decât inițiativa individuală, personalitatea care dă sens istoriei, omul care transferă un ceva benefic din energia lui, către lucrul înfăptuit. Nu oricine are „mână bună”, nu oricine poate să imprime lucrării sale impulsul necesar trecerii prin vârtejurile timpului.

(continuarea în numărul următor)

S.C. Mândra S.A. Bârlad. Dezvelirea plăcii aniversare, 29 noiembrie 2012.
Constantin Constantinescu - primarul Bârladului, Elena Monu - președinte Academia Bârlădeană,
Liviu Hrimiuc - director general S.C. Mândra, Radu Renga - prefectul județului Vaslui

Sorina DARIE

CONCEPȚIA LUI MIHAI EMINESCU DESPRE NEOLOGISM

S-a remarcat adesea că poeziile lui Mihai Eminescu din perioada 1866-1869 ilustrează încercările sale de a rezista tentațiilor imitării înaintașilor și de a-și crea stilul propriu de expresie, întemeiat atât pe structura limbii literare din acea perioadă, cât și pe valoarea graiului popular. Lexicul poetului reflectă la început preferința pentru neologismele utilizate anterior lui, dintre cele rare și sonore, unele fiind, pe atunci, franțuzisme frapante. La poetul Eminescu, se realizează o sinteză specifică de vechime și noutate, amploarea invenției semantice figurate constând în asocieri plastice de cuvinte vechi și noi, în sintagme stilistice de mare valoare emoțională, în epitete afective neutilizate până atunci, dar, mai ales, într-o imaginație metaforică deosebită. Toate cele menționate constituie un capitol înnoitor al literaturii epocii, prevestind o nouă eră în istoria literaturii române, o perioadă cu adevărat modernă, cu o nouă artă a versului de o adâncime afectivă și filosofică fără egal. Mihai Eminescu a folosit atât termeni pe care i-a preluat din limba veche și populară, aceștia fiind îmbogățiți cu sensuri noi, cât și termeni împrumutați. În cadrul creatorilor de literatură, poetul este predispus să antreneze eul propriu, trăirea, sentimentul, adică individualitatea.

Toate acestea au fost realizate în primele sale poezii. Astfel, M. Eminescu a fost considerat un poet autentic, înnoitor al literaturii naționale. Primele poezii ale poetului au depășit toate modelele anterioare, au adus noi orizonturi metaforice, au construit imagini deosebite, folosind hiperbole cosmice originale, prin asocierea celor două surse ale limbajului poetic: fondul istoric, folcloric, popular, cu cel neologic, adus de cultura modernă, de gândirea filosofică nouă. Poetul reacționează uneori dur la excesele cosmopolite, fără însă a disprețui adevăratele valori noi, adevăratele fapte de civilizație modernă, acestea fiind inevitabile în evoluția constantă a popoarelor.

În opera eminesciană stau alături cuvinte populare cu neologisme, îmbinate în așa fel, încât cititorul nici nu-și dă seama de acest lucru, deoarece ele sunt întrebunțate funcțional expresiv.

Primele creații ale poetului conțineau multe neologisme, vocabularul lor fiind unul intens colorat neologic. Poetul urmărea ca mijloacele expresive moderne să fie în pas cu înnoirea culturii europene. El caută o înnoire a vechiului fond al limbii, înobilând semantic și cuvintele vechi. Se face trecerea de la cuvânt la metaforă, în cadrul variantelor poeziilor eminesciene. Astfel, în locul expresiilor comune, cu termeni uzuali, el folosește neologisme cu sonoritate specifică, chiar și o imagine mai intens poetică, metaforică, realizând o schimbare de unghi estetic, o viziune mai plastică, înnoitoare, imprevizibilă, exprimând o viziune subiectivă, romantică. Pentru poet, expresia adevărului era esența lucrurilor. Toate manuscrisele eminesciene prezintă voința de a găsi adevărul și de a-l spune în cuvinte și metafore pătrunzătoare. Poetul era îngrijorat de faptul că vorbele (cuvintele) nu totdeauna pot exprima adevărul: *Unde vei găsi cuvântul/Ce exprimă adevărul? (Criticii mei)*. Altfel spus, expresia trebuie adaptată la conținut. El observă că, odată cu desacralizarea limbii adamice, cuvintele și-au pierdut puterea semantică originară, sensurile noi nemaicorespunzând formei cuvântului. Poetul dorește să transmită mult mai mult decât o poate face prin intermediul cuvintelor. De la un cuvânt la o metaforă, de la exprimarea unei idei, cu ajutorul unor vorbe comune, până la forma superioară a construcției poetice, uneori criptice sunt multe încercări care prezintă forța expresivă și perspectivele înnoitoare de meditație ale poetului. Limbajul poetic poate revela esența lumii, sacralitatea ei. Astfel, limbajul poetic recrează lumea, extrăgând-o din timpul profan și reintroducând-o în timpul sacru. Se pare că limbajul poetic se identifică întru totul cu literatura, însă în mod special, cu poezia.

Revenind la tema de față, se poate afirma faptul că, ulterior, neologismele sunt reduse considerabil, după tumultul de termeni din tinerețe. Poetul preferă în etapa imediat următoare a scrierii sale tezaurul popular de expresii și construcții stilistice, continuând să realizeze o înnoire semantică a cuvintelor străvechi. Eminescu lauda limba veche, fiindcă ea prezenta unitate, claritate, simplitate în stil, aceste calități lipsind multor scrieri literare, științifice, dar mai ales publicistice din epoca poetului. El îi critica dur pe cei care disprețuiau graiul vechi și simplu. Atunci când poetul lauda limba veche, el nu dorea folosirea limbii din secolele trecute, ci dorea o scriere pe înțeles, simplu, nesofisticat, valorificându-se astfel tezaurul vechi al limbii. Multe scrieri vechi foloseau o bună limbă populară, ele conținând adevăr, lucru prețuit foarte mult de el, care avea foarte multe cunoștințe în legătură cu trecutul și cu limba veche, astfel apropiindu-se din ce în ce mai mult de popor, de tezaurul lui cultural și lingvistic.

În acest fel, opera lui a căpătat o trăinicie solidă, cu un puternic ecou în generațiile care i-au urmat, acestea fiind atașate de versul poetului. Cunoscând foarte bine tezaurul lingvistic românesc, poetul a reușit să realizeze comentarii originale în legătură cu raportul dintre limba populară și limba poetică. Pasiunea lui Eminescu pentru creația populară, chiar și în perioada studiilor la Viena și Berlin, precum și în celelalte perioade ale activității sale, s-a manifestat pe mai multe planuri: al culegerii de texte populare, al valorificării folclorului, observată în opere originale, precum și al comentariului literar, privind problemele din acea perioadă, după cum se observă în manuscrisele poetului.

Eminescu a organizat textual imagini noi, folosind un lexic vechi, a stabilit legături noi între unitățile sintactice, a creat contexte deosebite în jurul unui cuvânt obișnuit și a dezvoltat personificări, metafore, hiperbole etc., în variante stilistice cu o bogată substanță poetică.

Problema neologismelor ocupă un loc apreciabil în comentariile lingvistice ale poetului Eminescu. Convingerile lui trebuie să fie cunoscute, deoarece ele se referă atât la istoria dezvoltării limbii române moderne, cât și la structura particulară a limbajului său poetic.

Primele poezii ale poetului aveau neologisme mai numeroase decât poeziile de mai târziu (ne referim aici la poeziile publicate în *Familia* de la Pesta și la cele de la *Convorbiri*). Poetul era de acord cu folosirea termenilor noi numai în cazul utilizării unor noțiuni noi. Neologismul trebuia folosit atunci când se considera că un sinonim din limba comună nu putea să redea exact ideea dorită. El critica adesea tendința cosmopolitilor de a folosi neologisme în mod excesiv. Neologismele nu aveau o sferă semantică largă, așa cum aveau cuvintele din fondul lexical, cu o multitudine de sinonime.

Eminescu a combătut erorile curentelor cosmopolite, deoarece importul de cuvinte inutile, jargonul franțuzișilor se dovedeau a fi împotriva progresului limbii române. Poetul era antifranțuzit; încă din 1876 a fost contra influenței franceze în teatrul românesc, iar acest lucru este observabil în criticile sale teatrale din ziarul „Curierul de Iași”.

Poetul valorifică elementele arhaice abia cu poezia lui, elementele de limbă veche fiind încorporate organic într-un limbaj poetic, în limba română literară, într-un mod diferit de utilizarea lor în proză, respectând cerințele specifice versului. Poezia a fost astfel asociată *creației*, universul poetic fiind așadar universul creat de poet, inventat de acesta. Poezia este un univers secund, care nu îl imită pe cel real, ci îl concurează, iar cititorii pot cunoaște acest univers doar prin prisma comunicării lui de către poet. Acesta din urmă este considerat creator de imagini, având capacitatea de a comunica, de a descifra propriul univers creat de el însuși.

În opera lui V. Alecsandri, limbajul poetic era supraindividual, convențional în mare parte. Poetul nu crea limbajul, ci se lăsa modelat de un limbaj moștenit, care își pierduse valoarea. Acel tip de limbaj era capabil de a descrie realitatea, într-o formă poetizată, însă era străin de ceea ce se putea considera expresie poetică, univers inventat prin comunicarea poetică, excepție făcând unele poezii cu accente vizionare, precum și unele pastelluri.

G. Călinescu afirma: „partea cea mai durabilă a operei lui Alecsandri este aceea în proză.” (apud Al. Andriescu, *Stil și limbaj*, p. 209-237).

M. Eminescu începe să scrie în maniera lui Alecsandri și a lui Bolintineanu, creându-și ulterior, și în timp scurt, un limbaj original. De la ambii scriitori, Eminescu a preluat ideea de a folosi diminutive, iar de la Bolintineanu a împrumutat și tehnica folosirii ca adjective a gerunziilor acordate. Pe la 1870, poetul Eminescu renunță la diminutive, ca fiind o particularitate populară facilă.

Cuvintele vechi și populare din poezia eminesciană se găsesc și la Alecsandri și Bolintineanu. Latinismele lui Eminescu provin de la Heliade Rădulescu, Timotei Cipariu, Aron Pumnul etc.. Pe măsura trecerii timpului, poetul renunță la neologismul fără rezonanță poetică deosebită, precum și la cuvântul prea neobișnuit și dificil pentru unii cititori. Astfel, renunțarea la neologism și înlocuirea prin cuvinte stabilite de mult timp în limbă este urmărită în variantele aceleiași poezii.

Limbajul eminescian nu se rezumă numai la a descrie lumea concretă, ci la a comunica universul poetic, o lume inventată. Astfel, muzicalitatea versurilor eminesciene era căutată nu în corectitudinea prozodică și în perfecțiunea rimelor, ci dincolo de acestea. Eminescu nu era indiferent la aceste reguli prozodice, însă ele erau tratate cu o mare libertate creatoare. Arhaismele, precum și regionalismele fonetice, în special, ajutau la comunicarea unui sentiment al timpului și al locului, nu la realizarea unei imagini de suprafață, superficială. Atunci când folosea forme precum: *inemi, patemi, lumine, lunge, limbe, sara, cridă, rump, steauă, neauă, vinure, cînture, dorure* etc. sau când rima *rumpă* cu *scumpă, deie-și* cu *ei-și, patemi* cu *singurătate-mi, deasă* cu *pasă, sine-mi* cu *inemi* etc., poetul nu dorea să transmită o simplă muzicalitate exterioară sau o imagine a epocii, ci încerca să transmită un sentiment al timpului, acesta fiind o dimensiune a universului său poetic, comunicat în imagini verbale pe fond muzical de o mare complexitate. Poetul realizează, prin utilizarea acestor cuvinte, o imagine poetică deosebit de complexă, de esență muzicală, foarte greu sau chiar imposibil de tradus în altă limbă. Din formele enumerate mai sus, se poate face o analiză a fonetismului *rump*, folosit de poet în poemele sale. Astfel, varianta *rump* apare în poemul *Călin*, poem de inspirație folclorică și în versurile elegiace ale poeziei *Din valurile vremii...* În poemul *Călin* se întâlnesc ambele variante: *rump* și *rup*, prezentând semnificația poetică acordată de poet formei vechi și populare în raport cu forma obișnuită: „Așezînd genunchi și mîna cînd pe-un colț cînd pe alt colț/Au ajuns să *rupă* gratii ruginite-a unei bolți.”, „Iar voinicul s-apropie și cu mîna sa el *rumpe*/ Pînza cea acoperită de un colb de pietre scumpe.”

Cuvântul *rump* se asociază cu atmosfera de poveste, în timp ce cuvântul *rupt* se asociază cu zăgăvirea unei situații concrete. În poezia *Din valurile vremii...*, fonetismul cu nuanțe arhaice *rump* intră în ansamblul unei imagini care exprimă răceala, vechimea, îndepărtarea: „Cum oare din noianul de neguri să te *rump*/ Să te ridic la pieptu-mi, iubite înger scump.”

Alt exemplu de arhaism este forma de auxiliar *au* folosit pentru persoana a III-a, numărul singular, în cadrul poemului *Lucafărul*: „Și apa unde-*au* fost căzut/ În cercuri rotește,/ Și din adânc necunoscut/ Un mîndru tînăr crește.” (Al. Andriescu, *Stil și limbaj*, p. 209-237).

Poetizarea este rezultatul îndepărtării de limbajul comun printr-o arhaizare de esență muzicală. În acest mod sunt înglobate de M. Eminescu în limbajul său poetic și elementele populare sau neologismele. Prezența sau absența neologismului în poezie este în funcție de conținutul respectiv. De exemplu, în *Călin* neologismele

sunt puține, dat fiind caracterul de basm al poeziei și al plasării acțiunii în trecut.

Poetul, spre deosebire de înaintași, a supus limba unui proces subtil de cizelare artistică. Acest lucru este posibil cu ajutorul funcției poetice a limbajului. Apariția limbajului poetic devine clară odată cu poezia lui M. Eminescu.

Limbajul poetic este considerat a fi unul dintre limbajele funcționale, el fiind o variantă a stilului beletristic. Este o parte componentă a sistemului limbii, scopul său fiind acela de a obține un efect estetic. Acest tip de limbaj este legat de structura limbii naționale, însă definitorie este funcția estetică pe care el o îndeplinește. Când ne gândim la poetic, ne gândim la poezie, despre care se știe că are un statut autonom, ea fiind separată și opusă lumii exterioare. S-a constatat că nu limbajul poetic este o deviere, ci limbajul comun, întrucât acesta din urmă ar avea anumite reduceri funcționale. Se poate spune că mai întâi a fost sensul poetic al cuvântului și apoi sensul său comun: „La început nu se vorbea decât prin poezie.”

(J.-J. Rousseau, *Eseu despre originea limbilor*, p. 25). Acest lucru se explică prin iluzia pe care ne-o pot oferi anumite texte, atunci când le lecturăm. Mai întâi, un text poate să impresioneze prin ceva, formându-se în mintea cititorului admirația sau respingerea față de textul respectiv, pentru ca ulterior să aflăm semnificația sa reală.

În cadrul limbajului poetic, se desfășoară toate modalitățile verbale posibile, el fiind socotit drept limbă pur și simplu. Așadar, limbajul poetic nu este o abatere de la vorbirea standard, ci este limba în deplina sa funcționalitate.

Revenind la poezia eminesciană, poetului i-au fost folosite o serie de elemente arhaice și regionale, selectate pentru valoarea lor eufonică, pe care nu le-a reprodus mecanic din textele vechi, ci le-a adaptat dorinței și valorii sale. Poetul nu se lasă inventat de limbaj, ci el devine creatorul lui. Perioada în care scrie poetul se află la intersecția a două etape: *formarea și consolidarea limbii literare și constituirea limbajului poetic*. (D. Irimia, *Limbajul poetic eminescian*, p. 19).

Limbajul poetic nu este rezultatul dezorganizării limbajului comun, ci este o reorganizare a limbii de toate zilele într-o structură funcțională. M. Eminescu prelucrează, transformă și transfigurează materialul asimilat, făcându-l potrivit viziunii sale. Astfel, au fost oferite poeziei românești dimensiunile care îi lipseau, introducându-ne într-o lume de o mare vastitate în timp și în spațiu. Poetul a folosit aproximativ 5016 cuvinte, acest număr nefiind mare, Eminescu fiind considerat un scriitor cu vocabular mediu care conține, fără îndoială, cea mai mare parte a fondului principal de cuvinte, acele cuvinte folosite de toți vorbitorii pentru a denumi noțiunile fundamentale.

Bibliografie:

1. Andriescu, Al., *Stil și limbaj*, Editura Junimea, Iași, 1977.
2. Irimia, Dumitru, *Limbajul poetic eminescian*, Editura Junimea, Iași, 1979.
3. Rousseau, Jean-Jacques - *Eseu despre originea limbilor*, Editura Polirom, Iași, 1999.

Petruța CHIRIAC

APROPO DE... INOVAȚII LINGVISTICE

Nimic mai firesc, dacă ne-am opri numai la titlu și am trece...

Dar îmi vin în minte unele dintre acestea, exact când putea fi „departe”, vorba cântecului „chiar la capătul lumii”, privind apele repezi de munte, ceva mai aproape de cursul lor, natural, firesc, într-o călătorie.

Nu, nu le priveam din elicopterul modern, din avion, sau mai nou... din fițoasele mașini.

Mă aflu, pur și simplu, într-un splendid parc de munte, cu zarvă și excursioniști pasageri.

Lângă mine, o codană drăguță, însoțită de o bunică, își legăna, aproape de porțile parcului, o fetiță, abordând-o, și abordându-mă, rar, într-o conversație.

După scurtele povești, îmi chem cu grijă micuța parteneră, și voinde a pleca, privirile ne cad, de la o oarecare distanță, pe câteva mesaje publicitare, aranjate pe gârduțul terenului de tenis, de dincolo de parc.

Unul dintre ele reprezenta, cu un vizibil aer montan, monden, o firmă a timpului liber pentru cei mici. Iată scrisul mare, cu o nuanță de galben pe albastru: „TABERE DE COPII FIȚOȘI”...

Și apoi altele... (fițos=sclifosit, mofturos), găsim în dicționar.

Ce voiau să ne spună ele, nu ne mai întrebăm.

Pornind în direcția opusă, coborâm de-a lungul apei privindu-i curgerea și facem câțiva pași împreună.

Aflu de la tânăra codană un amănunt pe care-l bănuiam, după chipul și exprimarea stilată : preda într-un sat de munte, departe de oraș. Vorbindu-mi despre elevi, și receptând acel lucru bizar de pe mesaj, îmi spuneam : în fond este o realitate.

Bunica și fetița s-au îndepărtat, ne-am îndepărtat și noi.

Coborâm, pe mal, și-i urmărim cursul. „Apa trece, pietrele rămân”, îmi spuneam, meditănd asupra acelui proverb, ce avea să mă aducă, foarte curând, aproape de un alt „colaj spiritual”, în

actuala călătorie; țesut și el, vorba poetului, pentru un trecut și viitor, aflat tot în prezent.

Părăsisem demult Valea Prahovei și înaintam spre Nord.

Ei, da, aici la Vatra Dornei, câți copaci, atâția oameni, pe aleile parcului central, cu o Catedrală la intrare.

Seara, ne oprim în fața scenei modeste, aprinsă ca o luminiță între imensele păduri, și privim de pe alea principală la ...un „Festival național de folklor”.

Proiectate printre statui și veverițe curioase, păreau cu totul altceva.

Și noi le arbitram modern.

Un singur suflu de la primul pas, la prima horă, și la prima melodie, armonioasă și orchestrată atent, până la ultima reverberație de final. Și costumele fantastice, dar cuvintele din text ! Ce sunete credeți că ridicau ele până la cerul senin, din cântecul continuu ritmat ?... Cuvântul „dor”, aflat pe buzele tuturor, de la vârstele celor mari, la uimirea celor mici. Am răsuflat ușurați. Nu ne venea să credem.

Cândva, dincolo de un ton al catedrei, nu exista profesor universitar, să nu ni-l propună contradictoriu și duos.

Se împleteau aici, straniu, cu atâtea versuri ale altor poeți, continuând, realmente, un timbru, ce nouă ni se părea absolut ciudat. Chiar și micuței mele partenere.

În timpul acesta, vocea duhovnicului, din altarul Catedralei, glăsuia departe, peste păduri.

În incinta de jos, pardon, „locația” Catedralei, ardeau lumânări.

Și mă gândeam, poate dur. Le-am putea asocia și pe acestea cu termenul mai nou... „fițoase” ?

Din viața „Academiei”

- urmare din pagina 2 -

afă bustul lui M.C. Epureanu, executat de sculptorul francez Ernest Dubois, sau, poate, după opinia lui C.D. Zeletin, de sculptorul Frederich (Fritz) Storck. Școala „Principesa Elena Bibescu” și Academia Bârlădeană omagiază de două ori pe an, prin slujbe de pomenire, memoria patroanei Școlii și, implicit, a familiei sale. Date fiind preocupările Elenei Monu pentru familia Costache, Asociația a invitat-o din timp pentru a colabora la festivitate. Intervenția președintei Academiei Bârlădene a constat în prezentarea unor documente inedite, referitoare la doctoratul lui Manolache Costache și la decesul acestuia survenit în Germania, la Schlangenbad, din landul Hessen.

* 10 noiembrie 2012: La sediul Academiei Bârlădene, **prof. dr. Gabriela Crețu** și-a lansat volumele: *Democrație virtuală*, *Urăsc realismul politic*, *Femeile sunt de vină*. Au vorbit despre autoare și cărțile sale profesorii: Gheorghe Pricop,

Roxana Galan și Marian Constandache, după care, în buna tradiție a Academiei, i

s-a dat cuvântul autoarei. Au mai intervenit: Adrian Solomon, Petruș Andrei,

Sorin Popoiu, Elena Popoiu, Veronica Daraban. Moderator: Elena Monu.

Gabriela Crețu

* 11 noiembrie 2012: Elena Monu a participat la **Sărbătoarea Bisericii Sf. Spiridon** din Bârlad, ctitorie a familiei Sturdza bârlădeană. Au fost sfințite biserica restaurată și capela cu hramul **Sfinții Petru și Pavel**. Ceremonia a stat sub patronajul P.S. Corneliu, Episcop al Hușilor. Implicarea Elenei Monu a constat în restaurarea plăcii comemorative pe care sunt inscripționați Ctitorii, Fondatorii și Donatorii, precum și în stabilirea legăturii între preoții actuali și prințul Mihai Dimitrie Sturdza. Acesta din urmă a trimis, prin Elena Monu, un frumos mesaj de apreciere asupra eforturilor făcute de enoriași și și-a exprimat decizia de a face o donație bisericii strămoșilor săi.

* 15 noiembrie 2012, Iași: Este data premierei cu opera-balet *Indiile galante* de Jean- Philippe Rameau, în regia lui Andrei Șerban, care a montat, în două luni, două spectacole la Opera Națională din Iași: pe 13 decembrie este anunțată a doua premieră, *Troienele*, după Euripide. Membra Societății noastre, Eliza Artene, a avut bucuria de a primi un autograf de la Andrei Șerban pe *Autobiografia* acestuia, a participat la repetiții la *Indiile galante*, inclusiv la repetiția cu public din 14 noiembrie 2012.

* 17 noiembrie 2012: Academia Bârlădeană a pregătit și găzduit o dublă lansare de carte. Este vorba de *Toiașul magului* – proză scurtă – de **Simion Bogdănescu** și *Cocorii zboară către suduri* – versuri - de **Nicolae Artene**. Întâlnirea a fost moderată de Eliza Artene, iar cărțile au fost prezentate de Gheorghe Clapa, Mioara Popa, Eliza Artene și de cei doi

Nicolae Artene, Eliza Artene și Cezar Crăescu

autori.

* 18 noiembrie 2012: Primăria, Consiliul Local și Școala „Al. Vlahuță” din satul reședință de comună, cu același nume, au comemorat pe patronul școlii, de la a cărei moarte s-au împlinit pe 19 noiembrie a.c., 93 de ani. Cadrele didactice și elevii școlilor din comună au pregătit un frumos program artistic centrat pe omagierea scriitorului. La festivitate a participat Elena Monu, ca reprezentant al Academiei Bârlădene, dat fiind faptul că Alexandru Vlahuță a fost primul președinte de onoare al Societății literar-artistice înființată în anul 1915. **P r e ș e d i n t e l e** Academiei Bârlădene a avut o intervenție care a conținut elemente biografice inedite și a propus autorităților locale găsirea unui spațiu dedicat lui A. Vlahuță, ce va fi amenajat și dotat cu materiale de către Academia Bârlădeană, sugerând ca termen septembrie 2013, când scriitorul ar fi împlinit 155 de ani.

* 23 noiembrie 2012: La Școala **G i m n a z i a l ă** „Manolache Costache Epureanu” Bârlad, într-o atmosferă de sărbătoare, s-a desfășurat activitatea literară *Reviste bârlădene de ieri și de azi*, organizată de Cenaclul literar-artistic „Mihai Eminescu” al elevilor, condus de prof. Cărăbă Niculina, în cadrul manifestărilor prilejuite de aniversarea a 40 de ani de existență a școlii. La activitate au participat invitați oameni de cultură bârlădeni: Elena Monu, președinta Academiei Bârlădene, Elena Popoiu, vicepreședintă, Gruia Novac, redactorul-șef al revistei *Baaadul literar*,

foști și actuali profesori de limba și literatura română ai școlii și elevi. Au fost prezentate edițiile anastatice ale revistelor literare: *Florile Dalbe*, *Scrisul Nostru*, *Graiul Nostru*, donate bibliotecii școlii, ca și revistele *Academia Bârlădeană* și *Baaadul literar*. Elevii au fost introduși în atmosfera începutului secolului al XX-lea când, la 1 ian. 1919, apărea la Bârlad revista *Florile Dalbe*, prima revistă literară după Marea Unire de la 1 decembrie 1918; s-a subliniat rolul poetului George Tutoveanu în aparițiile revistelor bârlădene în perioada interbelică și au fost enumerate numele scriitorilor care s-au afirmat în paginile acesteia. Elena Monu a

captat atenția celor prezenți cu informații inedite și pline de semnificație despre date, locuri, fapte și personalitatea patronului spiritual al școlii. Prof. Gruia Novac a prezentat revista *Baaadul literar*, pe care o coordonează de șase ani, a explicat elevilor numele revistei, evidențiind personalitatea poetului Cezar Ivănescu, îndemnându-i pe elevi să continue legătura cu literatura și a donat bibliotecii școlii patru volume pe care le-a publicat în ultima perioadă, precum și șapte volume ale unor scriitori bârlădeni, la patru dintre acestea semnându-le prefața. Prof. Niculina Cărăbă a prezentat al doilea număr al revistei literare

„Luceafărul”, conținând creații ale elevilor, performanțe ale acestora la concursurile școlare, aspecte din timpul activităților cuprinse în proiectul educațional *Cartea cel mai bun prieten*, și primele două numere ale revistei proiectului Comenius, *The Movement and the water - the balance of a healthy life!*, editată în limba engleză, în parteneriat cu trei școli din Italia, Polonia și Turcia. În încheiere, Elena Monu a făcut publică intenția de a dona o serie de documente valoroase despre Manolache Costache Epureanu, un prim pas în realizarea unui spațiu special destinat personalității patronului spiritual al școlii.

* 23 noiembrie 2012, Diana Stoica a participat la simpozionul aniversar *Dialoguri academice. Stelian Dumistrăcel – 75*, organizat la Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, cu lucrarea *Ironia discursului eminescian în „Contrapagină”*.

Niculina CĂRĂBĂȚ

Jurnal polonez

În perioada 6-12 noiembrie 2012, am efectuat o vizită în Wschowa, Polonia, cu prilejul reuniunii de proiect Comenius, *The movement and water-the balance of a healthy life!*, ce se derulează la Școala Gimnazială „M.C.Epureanu” în perioada 2011-2013, în parteneriat cu alte trei școli din Italia, Turcia și Polonia.

Am fost impresionată profund de arhitectura clădirilor, gradul de conservare, măreția locurilor și importanța acestora în istorie și de personalitățile, care, parcă, prind viață atunci când un ghid cu har ți le prezintă.

Am vizitat orasul **Wschowa**, vechi centru de cultură și artă, atestat în 1146, care a avut o perioadă de aur între sec. al 16-lea și al 17-lea și unde pot fi văzute urmele lăsate de regii polonezi. Unele din cele mai interesante urme încărcate de o bogată istorie sunt reprezentate de **Mănăstirea Franciscană**, numită „perla barocului”, **Muzeul Gravestone Sculpture**, unde figurile de seamă din istoria orașului au fost cioplite în piatră, **Capela Sf. Cross** din **Mănăstirea Franciscană**, despre care se crede că are puteri miraculoase și care a supraviețuit marelui incendiu din 1558, **Primăria** orașului, construită între 1860-1870, care păstrează în original Camera Gotică, **Biserica St. Stanislaus Bishop**, menționată prima oară în 1326, **Biserica Sfânta Treime**, construită în stil neo-renascentist între 1837-1839, păstrând în interior turnul vechi din 1801, **Biserica Evanghelică** din 1604, **Fântâna orașului** cu o sculptură din perioada Barocului ce înfățișează o femeie cu inscripția „*Curajul se dezvoltă prin speranță*”. Împrejurimile orașului sunt interesante: am aflat că în urmă cu 300 de ani, Wschowa a fost câmpul de luptă într-unul din cele mai mari războaie dintre saxoni și forțele rusești.

Wschowa a fost de multe ori gazda regilor polonezi, cea mai proeminentă figură este cea a **Regelui Casimir III**

căsătorit cu prințesa **Jadwiga de Zagan, Casimir IV Jagiellon și Sigismund I, Regele Casei de Wettin – August II și fiul său August III.**

Cele câteva zile trăite în orașul medieval Wschowa mi-au arătat încă o dată că omul sfințește locul, că stă în puterea noastră, a tuturor, să păstrăm vie istoria în ochii și sufletele tinerei generații, ca simbol al recunoștinței și respectului pentru valorile pe care ni le oferă cu generozitate, să conservăm ceea ce am primit moștenire de la strămoșii noștri. Toate acestea le-am văzut imprimat în comportamentul polonezilor de orice vârstă, popor greu încercat de-a lungul istoriei sale, de la care am învățat o lecție de istorie și patriotism, pe care grație gazdelor mele desăvârșite, nu o voi putea uita vreodată și pentru care le mulțumesc.

Academia Bârlădeană

Revistă editată de Societatea literar-culturală „Academia Bârlădeană”.

Anul XIX, nr. 4(49), decembrie 2012, Bârlad, Bd. Republicii nr. 235.

Cont: RO10RNCB0260003275640001 - BCR Bârlad.

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef),
Ritta Mintiade, Bogdan Artene, Florian Pricop,
Diana Stoica, Elena Popoiu, Eliza Artene,
Constantin Romete.

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad (scirimpex@yahoo.com)

Tel./Fax: 0335 425302

Manuscrisele trimise pe adresa redacției se publică în ordinea necesităților redacționale. Materialele nepublicate nu se restituie.

Răspunderea pentru conținutul articolelor publicate aparține autorilor.

www.academiabarladeana.ro

ISSN: 1584-8361

Număr apărut cu sprijinul unor membri ai Academiei Bârlădene.